

RIBIČ

11

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2018
LETNIK LXXVII
ISSN 0350-4573

Zgrabila je potezanko (foto anja)

Razpis natečaja 32. Odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho 2019 in 21. Državnega prvenstva Slovenije v vezanju umetnih muh

Ribiška zveza Slovenije razpisuje natečaj 32. Odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho 2019 in 21. Državnega prvenstva Slovenije v vezanju umetnih muh, ki poleg mednarodne uvrstitve domačim vezalcem prinaša tudi naslov državnega prvaka.

Vezalci lahko sodelujete v naslednjih kategorijah:

1. suhe muhe,
2. ličinke in mokre muhe,
3. potezanke,
4. realistični vzorci.

Pogoji za tekmovanje

1. Vezalec lahko sodeluje v vsaki od navedenih kategorij le z enim vzorcem, ki naj ga pošlje v dveh primerkih in s katerim se ni udeležil še nobenega natečaja.

2. Za vsak vzorec je treba navesti:

- znano ali novo ime izdelka (v primeru, ko je le-to novo, naj bo izvirno in po možnosti kratko),
- geslo, s katerim vezalec pred komisijo izkaže svojo istovetnost,
- vezalne sestavine (telo, krilca, rep ...),
- velikost in tip trnka,
- ime živali, ki jo vezalec posnema, po možnosti priložiti njeno fotografijo (velja samo za kategorijo realističnih posnetkov).

3. Žirija bo zavrnila vse vzorce, za izdelavo katerih bodo vezalci uporabili dele pravih insektov (krilca, noge ...).

4. V spremnem pismu naj vezalec navede svoje osebne podatke (ime, priimek, naslov, e-naslov, telefon, državo, za katero tekmuje), ime muhe in geslo ter ga v zaprti ovojnici priloži izdelku, dvojniki pisma pa ohrani za dokazilo avtorstva.

5. Žirija bo pri ocenjevanju v 1., 2. in 3. kategoriji upoštevala naslednja merila:

- razmerje med vezalnimi prviniami,
- trdnost in tehnično dovršenost izdelave,
- ustreznost izbire gradiva,

– splošni vtis in

– inovativnost.

Pri ocenjevanju izdelkov v 4. kategoriji (realistični vzorci) bo največji poudarek na posnemovalni uspešnosti.

6. Žirija si pridržuje pravico do naknadne razvrstitve vzorcev, če bo menila, da niso prijavljeni v ustrezno kategorijo.

7. Odločitev žirije bo dokončna.

8. Žirija bo upoštevala izdelke, ki bodo oddani na pošto **do vključno 31. januarja 2019.**

Izdelke pošljite na naslov:

Ribiška zveza Slovenije (za natečaj 2019)
Tržaška cesta 134
SI 1001 Ljubljana

Na podlagi navedenih meril bo žirija izbrala po tri najboljše izdelke v posamezni kategoriji in podelila diplome ter nagrade za prva tri mesta.

Vljudno vas prosimo, da vse navedene podatke izpišete čitljivo, izdelke pa pošljete v embalaži, v kateri bodo zavaro-vani pred poškodbami med transportom!

Rezultate bomo razglasili na zaključni prireditvi, o čemer boste udeleženci natečaja poprej pisno obveščeni.

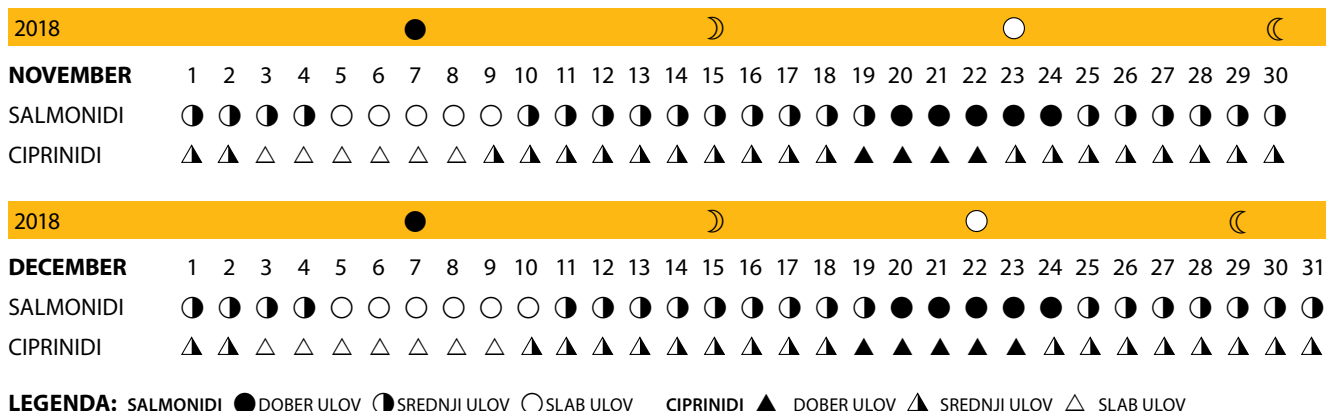
Vse slovenske vezalce vljudno vabimo k udeležbi na 32. Odprtem in 21. Državnem prvenstvu Slovenije, saj tako sodelujete tudi v tekmovanju za državnega prvaka.

Luka Hojnik,
predsednik Muharsko-vezalske
komisije RZS

Dr. Miroslav Žaberl,
predsednik RZS

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER ULUV ○ SREDNJI ULUV ○ SLAB ULUV CIPRINIDI ▲ DOBER ULUV ▲ SREDNJI ULUV △ SLAB ULUV

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki
1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajništvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

Člani:
prof. dr. Vlasta Jenčič, Borut Jerše,
Lenart Levičar Bahtijari, Tone Škrbec,
Jure Ušeničnik

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se
od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

OBVESTILA

Razpis natečaja 32. Odrprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho 2019 in 21. Državnega prvenstva Slovenije v vezanju umetnih muh

Luka Hojnik, dr. Miroslav Žaberl 322
Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 322

AKTUALNO

Predstavitvena konferenca kodeksa Obisk v naravi
Igor Holy 324

OHRANIMO NARAVO

Ledavsko jezero
Milan Štraus 325

RIBIŠTVO

Načrtovanje ribogojnice za vzrejo postrvi
Prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med. 329

REPORTAŽE

Arktični lipan in kraljevi losos
Dr. Jože Ocvirk 331

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Čas ščuk
Lenart Levičar Bahtijari 336

ALI JIH POZNAMO

Preden zapade sneg
Jure Ušeničnik 340

SVETOVNA PRVENSTVA

Izjemen uspeh Tjaše Flajs
Tomo Sotenšek 343

MEDNARODNA PRVENSTVA

Osvojili so ga Hrvati
Iztok Grlj 344

DRŽAVNA PRVENSTVA

Državni prvaki 2018 so Klemen Šoštar - Rožič,
Robert Kolegar in Primož Adanič
Jože Šmejc 346

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Največja je merila 90 cm
Nace Nouvel 348

Krap iz Kamniške Bistrice
Dr. Tomaž Lavrič 349

Rekordni som iz ribnika Lenc
Oste Bakal 349

EN DAN Z RIBIČI

Plenilke so spale
Lenart Levičar Bahtijari 350
»Upravljavci z javnim dobrim moramo stopiti skupaj«
Lenart Levičar Bahtijari 350

MLADI RIBIČ

Jaka prebira ribiško literaturo
Nuša Božičnik 354

MUHARSKI KOTIČEK

Izdelava muh na cevkah
Tomaž Modic 356
Dušanu ...
Tomaž Modic 357

RIBIČI KUHAJO

Bela ribja obara (čorba) in somovi kotleti v omaki iz kaper
Borut Jerše 358

ZA RAZVEDRILO

Križanka, sudoku
Jože Petelin 359

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si,

izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Predstavitvena konferenca kodeksa Obisk v naravi

V četrtek, 27. septembra 2018, so na konferenci na Gozdarskem inštitutu in Zavodu za gozdove Slovenije predstavili kodeks obnašanja v naravi v Sloveniji, poimenovan **Obisk v naravi**. Smernice temeljijo na že uveljavljenem, a ne zapisanem konsenzu slovenske družbe in je neke vrste dogovor med lastniki zemlje, vzgojnimi organizacijami, ki svoje dejavnosti izvajajo v naravi, preostalo civilno družbo in pristojnimi institucijami. Cilj kodeksa je bolje seznaniti obiskovalce narave in turiste, kako se v Sloveniji obnašamo v naravi.

Zgodovina – razvoj kodeksa

Na pobudo Zveze tabornikov Slovenije smo se 12. maja 2017 prvič sestali predstavniki civilnodružbenih organizacij, ki se ukvarjamo z rekreacijo in vzgojo v naravi (PZS, LZS, RZS, SKM, ZSKSS, ZTS), turizmom (TZS) in varstvom okolja (Umanotera), s predstavniki Zveze lastnikov gozdov Slovenije, Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) ter Zavoda za gozdove Slovenije. Na prvem sestanku smo govorili o pomenu prostega dostopa do narave za rekreacijo in turizem, o pomenu vzgoje in odgovornosti organizacij, ki se ukvarjajo z rekreacijo, partnerstvu med obiskovalci, lastniki in državnimi organi pri ohranjanju narave. Ocenili smo, da Slovenija ponuja izjemne možnosti za obiskovanje narave in da je sedanja ureditev področja, ne glede na nekatere negativne izkušnje in pojave, razmeroma dobra. To je v veliki meri zasluga pripravljenosti lastnikov gozdov in kmetijskih zemljišč, da sprejemajo prost dostop obiskovalcev in vzgojnega dela v rekreacijskih organizacijah pri vzpostavljanju pravil obnašanja v naravi. Strinjali pa smo se, da takšnega stanja ne smemo jemati za samoumevno in da bi bilo koristno okrepiti družbeni dialog in oblikovanje družbenih norm

Podpis kodeksa Obisk v naravi (foto: Jure Pučnik)

na tem področju. Dogovorili smo se, da bomo civilnodružbene organizacije v odprtem dialogu z lastniki, državnimi organi in siceršnje javnostjo na podlagi že obstoječih norm skušale oblikovati kodeks obnašanja v naravi v Sloveniji, ki bo enotna podlaga za vzgojo obiskovalcev narave in za obveščanje turistov. Zveza tabornikov Slovenije je bila pooblaščenca, da kot pobudnica vodi ta proces. Tako smo se v maju 2017 dogovorili, da bomo vzpostavili programski odbor, v katerem bodo sodelovali predstavniki vključenih organizacij in ustanov. Poleg prvotnih pobudnikov smo v proces priprave kodeksa pritegnili tudi druge. Tako se je do septembra 2018 programski odbor povečal na skupaj 27 sodelujočih organizacij, ustanov in projektov, v zadnjih petnajstih mesecih pa smo skupaj pripravili kodeks Obisk v naravi.

Kodeks so oblikovali in podpisali (po abecednem vrstnem redu): Čebelarstva zveza Slovenije, Center šolskih in obšolskih dejavnosti, CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp, Dinaricum, Društvo za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov, Gozdarski inštitut Slovenije, Kajakaška zveza Slovenije, Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije, LIFE DINALP BEAR, Lovska zveza Slovenije, Morigenos – slovensko društvo za morske sesalce, Planinska zveza Slovenije, Prirodoslovni muzej Slovenije, Ribiška zveza Slovenije, Slovenski državni gozdovi, d. o. o., Slovensko odonatološko društvo, Snaga d.o.o., Služba Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib, Triglavski narodni park, Turistična zveza Slovenije, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, WWF Adria, Zavod Red Tree Heritage, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Zavod za gozdove Slovenije, Zveza gozdarskih društev Slovenije, Zveza lastnikov gozdov Slovenije, Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov, Zveza tabornikov Slovenije.

Besedilo kodeksa najdete na spletni strani <http://www.taborniki.si/wp-content/uploads/2018/06/ZTS-zlozenka-Obisk-v-naravi-SLO-splet.pdf>

NOVO! Široka izbira materialov za vezanje umetnih muh in drugih pripomočkov za muharjenje svetovno znanega angleškega proizvajalca Veniard. Katalog najdete na spletni strani www.veniard.com, cene bomo na vašo željo posredovali prek e-pošte.

Izdelava umetnih muh po naročilu in servisiranje ribiške opreme (palice, kolesca, škornji)

GSM: 040/225-516, e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com, spletna stran www.ribistvo-mozina.si

Ledavsko jezero

Gorički in prekmurski vodotoki so uničeni. Za tistih nekaj kilometrov naravne struge Mure se še borijo, večji del preostalih pa so postali ogledalo človeške sebičnosti in kratkovidnosti izžemanja narave v korist čim večje profitnosti obdelovalne zemlje in poselitve obvodnega prostora. Regulacije s presušitvijo korit, onesnaževanja z gnojevko, pesticidi in herbicidi ter nekontrolirani odvzemi namakalne vode so v njih uničili pogoje preživetja vodnih organizmov, še predvsem pa rib in rakov. Tako ribičem ne preostaja drugega, kot da se s športnim ribolovom selijo na zadrževalnike, gramoznice in druge vodne nadomestke.

Po katastrofalni poplavi Ledave s pritoki leta 1972 so Splošna vodna skupnost Drava – Mura, Vodni sklad SRS, Skupščina občine Murska Sobota in Agrokombinat Maribor leta 1973 sprejeli sklep o gradnji pregrade na potoku Ledava v kraju Krašči z namenom protipoplavne zaščite Murske Sobote in 10.000 ha kmetijskih zemljišč ter zmanjšanja obsega poplavljanja še na okoli 20.000 ha obdelovalnih površin. Še istega leta so partnerji na projektu zagotovili vire financiranja in leta 1975 po tehnični dokumentaciji Inženirskega biroja Elektroprojekt pričeli z gradnjo pregrade, leta 1977 pa objekt predali v uporabo.

Geografski, tehnični in hidrološki podatki pregrade ter jezera

Pregrada Krašči je uvrščena med visoke pregrade nasutega tipa, zgrajena iz naravnih materialov z naslednjimi geografskimi, hidrološkimi in tehničnimi podatki:

- makro prostorska umestitev jezera: Krajinski park Goričko – občina Cankova in občina Rogošovci;
- mikro prostorska umestitev jezera: območje zaselkov Krašči, Rapoča in Pertoča;
- vodni viri: potok Ledava s pritokom Lukaj;
- višina pregrade: 10 m;
- dolžina pregrade: 750 m;
- dolžina zaježitve; 3.200 m;
- širina zaježitve: 770 m;
- povprečna globina na koti obratovanja: 1,50 m;
- maksimalna globina na koti obratovanja: 4,30 m;
- kota minimalne gladine jezera: 218,40 m.n.m.;
- kota obratovalne gladine jezera: 220,90 m.n.m.;
- kota maksimalne gladine jezera: 222,40 m.n.m.;
- kota krone pregrade: 223,50 m.n.m.;
- površina jezera na koti obratovanja 220,90 m.n.m.: 155 ha;
- površina jezera na maksimalni koti 222,40 m.n.m. (kota varnostnega preliva): 218,40 ha;
- prostornina zaježitenega prostora: 5,6 mio. m³;
- padavinska – vodozbirna površina (F): 112 km²;

Ledavsko jezero v prostoru Goričkega (Geopedia).

- ribje steze za prehod prek zaježitve nima.

Namembnost in upravljanje jezera

Ledavsko jezero je večnamenski zadrževalnik, ki s funkcionalnim okoljem lahko služi:

- protipoplavni zaščiti poselitvenega prostora in kmetijskih zemljišč;
- ohranjanju pestrosti in številčnosti domorodnih prostoživečih vrst živali (vidra, vodne ptice, piškurji, ribe, raki, žabe, školjke, kačji pastirji, ...) ter rastlin (makrofiti, ...);
- bogatenju sušnih pretokov Ledave;
- namakanju kmetijskih površin po ▶

Ledavsko jezero iz zraka (Geopedia).

Drstišče rib, ki bi si zaslužilo imeti status naravnega rezervata.

Pogled na jezero z območja drstišča proti pregradi jezera.

predhodni uskladitvi obratovalnih kot z drugo prednostno rabo vode;

- rekreaciji in športu (športni ribolov, ...);
- razvoju gostinstva in turizma Goriškega.

Jezero je vpisano v Seznam obstoječe javne vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda (Uradni list RS, številka 63/06). Upravljanje jezera je v pristojnosti Direkcije RS za vode, vzdrževanje vodne infrastrukture pa izvaja koncesionar VGP Mura.

Jezero je sestavni del Soboškega ribiškega okoliša (Mura – levi breg od broda Krog – Vučja vas do bivšega broda pri Gibini s pritoki na levem bregu: Velika Krka, Mala Krka, Lončarovski potok in Kobiljski potok, od izvirov do državne meje; Ledava od državne meje pri Kuzmi do cestnega mostu Dobrovnik – Renkovci; Črnc od mostu v Črenšovcih; s pritokih na teh odsekih) s skupno površino 378,86 ha. Ta je bil 14. januarja 2008 s koncesijsko pogodbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano številka 3420-141/2008/1 za 30 let dodeljen v upravljanje RD Murska Sobota, ustanovljeni 10. maja 1959. Sodim, da velikost in razdrobljenost vodnih teles, gradbeno uničevanje naravnih korit, občutno slabšanje kakovosti površinskih tekočih voda ter nadomeščanje naravne reprodukcije z nakupi rib zahteva od vodstva ribiške družine izjemne fizične in finančne napore pri upravljanju ribiškega okoliša. Očitno so uspešni, kar izkazujejo pohvale naključno vprašanih ribičev tega 365 članskega kolektiva.

Sicer pa je jezero tudi pomembno ornitološko območje in postaja na selitveni poti ptic. Društvo za opazovanje in preučevanje ptic v Sloveniji jih omenja več kot 50 vrst (sivi muhar, siva gos, ribji orel, kvakač, močvirski martinec, priba, rakar, žličarka, duplinska kozarka, vodomec, ...). Če k pticam dodam še prisotnost vidre, 44 vrst kačjih pastirjev, 31 domorodnih vrst rib in rakov, štiri vrste žab, ... to kar kliče obe lokalni skupnosti ter prisotne deležnike po izločitvi severnega dela jezera

iz ekonomske, rekreativne in druge rabe ter njegove zaščite s statusom naravnega rezervata. Na obrobju tega bi lahko uredili učne poti s predstavitvenimi panoji prisotnega živalstva in rastlinstva ter opazovalnice za njihovo opazovanje in preučevanje, kar bi bilo trajno zagotovilo varovanja tega habitata ter spodbuda razvoju gostinstva in turizma širšega prostora jezera.

Kakovost vode pritokov in jezera

Padavinsko območje Ledave (33,70 km² v Avstriji in 105,25 km² v Sloveniji) predstavlja komunalno slabo urejeno in kmetijsko intenzivno podeželsko območje. Ledava je od izvira do izliva v Ledavsko jezero gradbeno preoblikovana (uničena), vključno z vsemi pritoki (Rogaševski potok, Lukaj) ter kot taka izgublja svojo prvotno naravno in ribiško vrednost. O njeni preobremenjenosti z onesnaževali komunalnega in kmetijskega izvora je dostopnih kar nekaj poročil. Med temi bi izpostavil rezultate raziskave dr. Alenke Šajn Slak s soavtorji »Ekomorfološke strokovne podlage in idejne rešitve z ekoremediacijo v zgornjem povodju Ledave« (MVD 2007), ki navaja prisotnost pesticidov in organskih snovi s spojinami dušika (amonij, fosfati) ter močno evtrofnost stanje Ledavskega jezera in podaja nekatere možne rešitve problema. Sicer pa nadzor kakovosti jezerske vode periodično opravlja še Direktor RS za vode (Agencija RS za okolje) z vključitvijo Ledavskega jezera v državno imisijsko spremljanje kakovosti površinskih voda. Rezultati za obdobje od 2009 do 2014 izkazujejo dobro kemijsko in slabo ekološko stanje s prisotnostjo posebnih onesnaževal (metolaktora).

Seveda zgolj spremljanje kakovostnih parametrov vode še ne pomeni izboljšanje njenega stanja. Vodozbirno območje Ledave s pritoki je preveliko za hitro in celovito ekološko sanacijo in bi ob načrtovanju odvajanja in čiščenja odpadnih voda morali razmisliti tudi o nekaterih cenejših ukrepih dviga kakovosti vode jezera, kot so:

- zabeleženje kritičnih točkovnih virov neposrednega padavinskega območja, ki

imajo velik vpliv na kakovost vode jezera in njihova postopna sanacija (ureditev gnojišč, lokalne biološke čistilne naprave, prekatne greznice, ...);

- nadzorovana raba gnojevke in farmaceutskih sredstev v kmetijstvu in živinoreji;
- izbor hidrološko in geomorfološko primernih lokacij na Ledavi ter Lukaju ter izgradnja niza prelivnih stopenj za mehansko usedenje plavajočih delcev ter povečano prezačenost vode;
- zasaditev krone regulacije Ledave in Lukaja z drevjem za stabilizacijo brežin ter osenčenje struge;
- ureditev enega ali dveh manjših zadrževalnikov na območju obstoječega mokrišča Ledave in Lukaja ter njuna zasaditev z trstiko (*Phragmites communis*), vodolečvkami (*Lemna sp.*), ... za podporno biološko čiščenje obremenjenih voda obeh pritokov;

Iztočni objekt s hidromehansko opremo za regulacijo pretokov vode.

Kjer Ledava in Lukaj pritečeta v jezero, se razprostira obsežno mokrišče.

Pogled na jezero s pregrade proti vtoku Ledave – drstišču.

- nadzorovano (ob povečanih pretokih) izpiranje usedline dna jezera (fosfor, dušik) z vleko prek talnega izpusta v Ledavo.

Smatram, da bi to lahko bili cenovno sprejemljivi in dolgoročno učinkoviti ukrepi izboljšanja kemijskega ter ekološkega stanja vode Ledavskega jezera. Seveda pa bi se o njih morala izreči limnološka stroka in jih finančno »požegnati« še politika.

Procesi zasipavanja akumulacijskega prostora jezera

Zabeleženi neposredni in posredni vzroki pospešenega zasipavanja ter s tem zmanjševanja volumna Ledavskega jezera so:

- stalni erozijski procesi na 105,25 km² velikem padavinskem območju (plazovi, intenzivno orno kmetijstvo, gozdarstvo, gradbeni posegi, ...) in s tem spiranje ka-

menin, zemljin, ... ob hidrometeoroloških dogodkih (intenzivno deževje, naglo topljenje snega, ...);

- erozijski procesi v pretočnem profilu korita potoka Ledave in potoka Lukaj;

- gradbeni posegi v neposrednem obrežnem pasu jezera (gradnja in vzdrževanje lokalne infrastrukture, ...);

- valovanje (v primerih ekstremnih vetrov, nezakonite rabe čolnov na motorni pogon in skuterjev, ...) ter neuskajano uravnavanje obratovalne kote jezera z erozijo brežin;

- organski odpadki rastlinskega in živalskega izvora (odmiranje alg, makrofitov in drugih vodnih rastlin, jesensko odpadanje listja, iztrebljanje rib, ptic in drugih vodnih organizmov, ...);

- čezmerno hranjenje rib in vodnih ptic;

- odmetavanje komunalnih odpadkov.

Iz raziskovalne naloge dr. Polone Ojsteršek Zorčič in dr. Matjaža Glavana »Dotok suspendiranih snovi v akumulacijo Ledavsko jezero« (MVD 2015) je moč zaslediti oceno letnega dotoka suspendiranih snovi v količini 2.457,30 ton in to predvsem na preseku izlivnega dela potoka Ledava (padeč transportne sposobnosti vode). Se pravi, da bo dosežena razpolovna doba prostornine akumulacije v 55 letih. Podatek je izredno neugoden in zastavlja se mi vprašanje dolgoročne namembnosti zadrževalnika. Že ob njegovem načrtovanju bi lahko znotraj obsežnega mokrišča Ledave in Lukaja načrtovali tudi izgradnjo večnamenskih usedalnikov suspendiranih delcev. Njihov volumen bi po moji laični presoji moral ustrezati vsaj količini dveh letnih nanosov, ob predpostavki njihovega izmeničnega praznjenja. Vsekakor gre za ekonomsko in ekološko učinkovit ukrep, ki bi sočasno z zmanjševanjem transporta plavin v akumulacijski prostor lahko predstavljal tudi element čiščenja vode z nadgradnjo teh usedalnikov v smislu bioloških čistilnih lagun (*Phragmites communis*, *Lemna sp.*, ...).

Ribe, piškurji, raki, žabe in školjke jezera ter pritokov

Pred letom 1977 je v tem prostoru Goriškega vijugala Ledava. Naseljevale so jo izključno reofilne in oligoreofilne vrste rib. Z nastankom zaprtega vodnega sistema pa so se bistveno spremenili biotični in abiotični dejavniki, ki so pogojevali spremembo biocenozo in s tem ihtiofavne. Prvotne reofilne in oligoreofilne vrste rib so z vlaganjem v jezero zamenjale predvsem limnofilne vrste. Ker pri brskanju po ribiški literaturi in na spletu za Ledavo in Ledavsko jezero nisem našel podatkov verodostojnih ihtioloških raziskav, z izjemo omembe ihtiološke inventarizacije Ledave v Bogojini in pri Svetem Juriju leta 2008, vrstni sestav prisotnih rib, rakov in piškurjev povzemam po Ribiškem katastru:

Piškurji (*Petromyzontidae*):

- donavski potočni piškur (*Eudontomyzon vladkyovi*), domorodna vrsta, prisotna v Ledavi, za jezero ni podatka.

Krapovci (*Cyprinidae*):

- rdečeoka (*Rutilus rutilus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;

- klenič (*Leuciscus leuciscus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;

- klen (*Squalius cephalus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;

- jez (*Leuciscus idus*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru;

- beli amur (*Ctenopharyngodon idella*): tujerodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;

- rdečeperka (*Scardinius erythrophthalmus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;

- linj (*Tinca tinca*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;

- podust (*Chondrostoma nasus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;

- navadni globoček (*Gobio obtusirostris*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;

- psevdorazbora (*Pseudorasbora parva*): tujerodna invazivna vrsta, prisotna v Ledavi;

- mrena (*Barbus barbus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;

- pezdirek (*Rhodeus sericeus amarus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;

- ploščič (*Abramis brama*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;
- črnooka (*Ballerus sapa*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;
- androga (*Blicca bjoerkna*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;
- pisanka (*Alburnoides bipunctatus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;
- zelenka (*Alburnus alburnus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;
- navadni koreselj (*Carassius carassius*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;

- navadni okun (*Gimnocephalus cernua*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;
 - smrkež (*Gymnocephalus schraetser*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi.
- Raki desetonožci (*Astacidae*):
- jelševac (*Astacus astacus*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru.
- Pupki in močeradi (*Salamandriade*):
- navadni pupek (*Lissotriton vulgaris*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru.
- Prave žabe (*Ranidae*):
- zelena žaba (*Rana esculenta*): domo-

Ledavskega jezera s pritoki. Marjan Govedič sicer v publikaciji »Potočni raki Slovenije« iz leta 2006 navaja prisotnost jelševca v vseh večjih potokih Goričkega, žal pa podatka izrecno za Ledavo in Lukaj v njej ni zaslediti. Na osnovi pridobljenih podatkov sklepam, da je obstoječe stanje vrst in populacij rib ter rakov v Ledavskem jezeru nepoznano. Evidence vlaganj in statistike ulova so sicer lahko verodostojen izkaz prisotnih lovni vrst, nam pa te ničesar ne povedo o nelovnih vrstah rib in drugih vodnih organizmih, kar je nujno za razumevanje celovitosti tega življenjskega okolja.

Sicer pa sem tudi na Ledavskem jezeru zasledil problematiko, ki je več ali manj prisotna na vseh slovenskih zaprtih vodah. Njeno razreševanje zahteva prisotnost biološke, hidrološke, ... stroke in vlaganja finančnih sredstev v obsegu, ki ga običajno ribiške družine ne zmorejo. Verjetno ne bi bilo odveč, če bi država namenila več proračunskih sredstev za prepotrebne ihtiološke in astakološke raziskave ter izdelavo načrtov trajnostnega upravljanja z ribami, raki, školjkami, ki bi vsebovali tudi ukrepe:

- humane odstranitve ali zmanjševanja števila tujerodnih kompeticijskih vrst rib;
- preprečevanja vnosa tujerodnih invazivnih vrst rib, rakov in školjk, ki so na pohodu v slovenskem prostoru;
- izboljšanja naravnih razmnoževalnih pogojev limnofilnih vrst rib;
- omejevanja čezmernega vnosa hranil v jezero s krmljenjem rib.

Lepo bi bilo, če bi ob pticah in dvoživkah predstavili tudi prisotne domorodne ribe ter rake.

- srebrni koreselj (*Carassius gibelio*): tujerodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;
 - krap (*Cyprinus carpio*): prisotna gojena oblika (*luskinar*, *veleluskinar*, *zrcalar*) v Ledavi in jezeru.
- Činklje (*Cobitidae*):
- navadna nežica (*Cobitis elongatoides*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi;
 - velika nežica (*Cobitis elongata*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru.
- Rečne babice (*Balitoridae*):
- babica (*Barbatula barbatula*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi.
- Pravi somi (*Siluridae*):
- som (*Silurus glanis*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in podatku ribiške družine tudi v jezeru.
- Ameriški somiči (*Ictaluridae*):
- rjavi somič (*Ameiurus nebulosus*): tujerodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;
- Ščuke (*Esocidae*):
- ščuka (*Esox lucius*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru.
- Trske (*Gadidae*):
- menek (*Lota lota*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi.
- Pravi ostrži (*Percidae*):
- navadni ostrž (*Perca fluviatilis*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;
 - smuč (*Sander lucioperca*): domorodna vrsta, prisotna v Ledavi in jezeru;

- rodna vrsta, prisotna v jezeru, za Ledavo ni podatka;
- sekulja (*Rana temporaria*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru, za Ledavo ni podatka;
- Krastače (*Bufo*):
- krastača (*Bufo bufo*): domorodna vrsta, v času razmnoževanja prisotna v jezeru, za Ledavo ni podatka.
- Rege (*Hylidae*):
- zelena Rega (*Hyla arborea*): domorodna vrsta, prisotna ob jezeru, Ledavi in Lukaju.

V Ribiškem katastru se pri ulovu rib v Ledavi in jezeru v obdobju 2000 – 2016 pojavlja ulov velikega števila črnih somičev (*Ameiurus melas*). Očitno gre za zamenjavo z rjavim somičem (*Ameiurus nebulosus*) ali pa za nedoslednost pri vnašanju podatkov v javne evidence, ki jih je zaradi njihove verodostojnosti potrebno odpraviti. Prav tako bi se pri navajanju prisotnosti raka jelševca dotaknil raziskave Natalije Budihna »Razširjenost potočnega raka *Astacus astacus* v porečju Mure« iz leta 1983, kjer avtorica navaja prisotnost jelševca v naravnem koritu Ledave in potoka Lukaj, v reguliranem delu obeh pa ni zasledila nobenega primerka. Ker sta danes tako Ledava kot Lukaj večji del regulirana in močno onesnažena, se mi poraja vprašanje o stanju populacije jelševca na celotnem območju

Šport, rekreacija, gostinstvo in turizem

Obstoječi, že na oko slabi kakovosti vode, večje turistične prihodnosti Ledavsko jezero nima. Sem pa prepričan, da se bo z ustreznimi ukrepi sčasoma le-ta izboljševala, morda tudi do statusa kopalne vode. Sočasno s tem pa se bo širila raba jezerskega prostora (turistični ribolov, čolnarjenje, jadrnanje, deskanje, drsanje na ledu, kopanje, ...) in z njo povezana gradnja infrastrukture ter organizacija športnih, rekreativnih in družabnih prireditev. Število obiskovalcev – uporabnikov jezera in njegovega okolja bo z leti naraščalo, s tem pa tudi konflikti med naravo in poselitvijo prostora ter prisotnimi deležniki. Iz osebnih izkušenj razreševanja tovrstne problematike v slovenskem prostoru in izven si dovolim glasno razmišljati o potrebi priprave celovitega prostorskega načrta in akta upravljanja jezera ter vzdrževanja njegove vodne, komunalne, plovne, športne, ... infrastrukture. Gre za akt, ki na prisilni ali priporočljivi ravni predstavi pravice in dolžnosti prisotnih deležnikov v času in prostoru jezera ter njihova ravnanja v normalnih in izrednih razmerah. Le na ta način bo zagotovljena osnovna namembnost jezera in dinamičen razvoj prisotnih dejavnosti, zmanjševanje okoljskih škod ter nemoteno delo nosilcev vodnih pravic in drugih uporabnikov.

Milan Štraus

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran

Načrtovanje ribogojnice za vzrejo postrvi

Vzreja rib delimo po vrstah, saj vsaka potrebuje svoje razmere glede kakovosti vode in prostora, kjer lahko optimalno izrazi svoje vedenjske navade. Vzreja postrvi je ena zahtevnejših, ki pa jo zdajšnje tehnične možnosti uravnavanja potrebnih lastnosti vode ter dostopnost kakovostne hrane po eni strani olajšuje, po drugi pa pospeševanje reje prinaša nove težave.

Vzreja postrvi se začne z izbiro primerne lokacije in primerne vira vode za življenje in rast postrvi. Za vzrejo je idealna izvirska voda, za kar pa so možnosti omejene. Največkrat je treba za napajanje ribogojnice uporabiti površinsko vodo, za katero pa so potrebne nekatere tehnološke rešitve, s katerimi popravimo oziroma prilagodimo kakovost vode, da je primerna za nemoteno vzrejo. Zmogljivost ribogojnice je treba načrtovati glede na najmanjšo mogočo količino razpoložljive vode, katere vir smo spremljali več let. V obdobju opazovanja vodotoka je treba spremljati tudi morebitne nepredvidljive dogodke, ki bi lahko škodili vzreji, kakovost vode pa mora biti ustrezna za vse starostne kategorije rib.

Tradicionalni način vzreje postrvi je vzreja v pretočnih bazenih, ki si sledijo drug za drugim, v njih pa so ribe različnih starostnih kategorij. Osnovno načelo pretočnega sistema bazenov je veliko kakovostne vode in dovolj prostora. Prednost pretočnega sistema so majhni stroški izgradnje, pomanjkljivost pa je slaba kakovost vode, v kateri se kopičijo organske snovi in včasih tudi ostanki zdravil ter razkužil. Tak sistem tudi ni v skladu z biološko varnostjo ribogojnice, saj se okužba iz enega bazena lahko razširi na bazene nizvodno. Četudi so mlajše kategorije rib v prvih bazenih, se določene okužbe lahko od mlajših rib prenesejo tudi na starejše. Pri vzporedni namestitvi bazenov je ob učinkovitih ukrepih za preprečevanje bolezni v ribogojnici okužbo lažje omejiti na posamezne bazene. Manj pogost je recirkulacijski sistem vzreje, ki temelji na ponovni uporabi iste vode in se le deloma dopolnjuje z dotokom sveže. Iz vode je treba odstraniti snovi, ki nastanejo pri metabolizmu rib, patogene in nepatogene mikroorganizme ter vodo ponovno zasiti s kisikom. Na tak način se skoraj vsa voda, razen manjše količine, ki skupaj z nečistočami zapusti vodni sistem, ponovno uporabi. Recirkulacijski sistem vzreje vsebuje zalogo vode, sistem za filtracijo, vzrejne bazene in usedalnike. Prednost recirkulacijskega sistema

je manjša odvisnost vzreje od zunanjih razmer, manjša potrošnja vode in manjša površina ribogojnice. Po drugi strani pa se pri tem sistemu povečajo izdatki za črpanje in čiščenje ter morebitno sterilizacijo vode. Tudi začetni stroški in stroški za vzdrževanje celotnega sistema vzreje so višji, vendar pa so prednosti tolikšne, da se bo v prihodnje po vsej verjetnosti vedno več ribogojcev odločalo za tak sistem vzreje. Za uspešno vzrejo, ki se običajno začne v vališču, je potrebna voda, ki pogosto ni povsem primerna in jo je treba ustrezno popraviti z različnimi tehnološkimi posegi. Temeljni postopki predelave vode so očiščevanje vode grobih delcev, usedanje (sedimentacija), filtracija, prezračevanje (aeracija), sterilizacija, prilagoditev temperature in še nekateri drugi. Pri grobem očiščevanju vode na dotoku vode v ribogojnico namestimo rešetke, na katerih se zadržijo grobe nečistoče, kot so veje, listje, pesek, prod, kamenje in podobno. Posebno nujne so rešetke jeseni za zadrževanje listja. Pred dotokom vode v ribogojnico so nameščeni tudi usedalniki, kamor se iz vode usedajo grobi delci, ki jih je treba redno čistiti. Če so delci premajhni, da bi jih odstranili z usedanjem, vodo filtriramo. Pri tem postopku je treba gledati na količine in kakovost vode, ki priteka v ribogojnico, izbrati primeren filter. Filtri so lahko peščeni, ki so tehnično enostavni, vendar so tudi manj učinkoviti. Sodobnejši precejajo s pomočjo mikromreže in se z vodo, ki jih spira, čistijo samodejno. Filtri so lahko napolnjeni tudi s plavajočimi kroglicami iz stiropora.

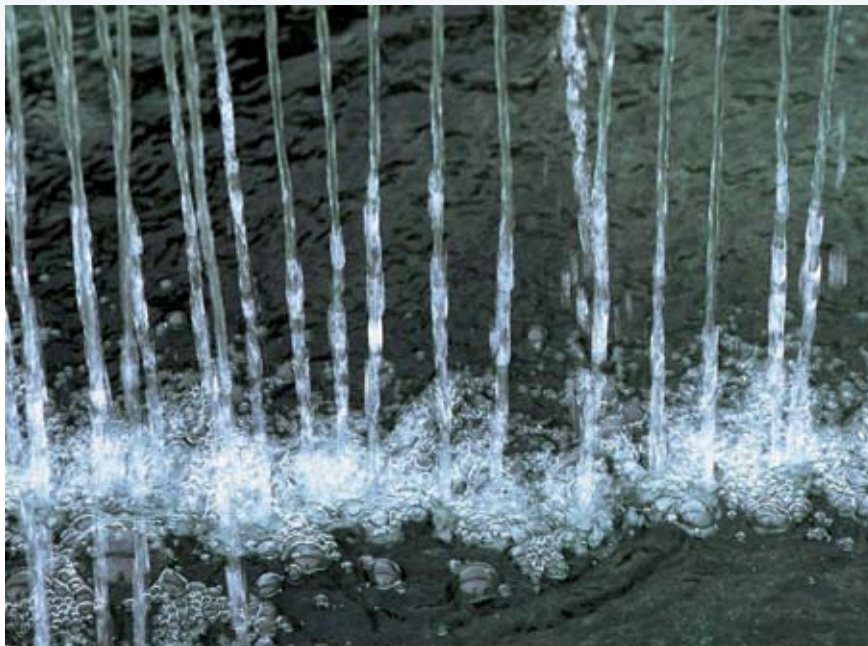
Če so v dotoku vode neželeni plini, pred vhom v ribogojnico namestimo napravo za razplinjenje. Plini v obliki mehurčkov lahko pri vzreji, zlasti pri valjenju iker in vzreji zaroda, povzročajo težave. Če v vodi ni dovolj kisika, z njim vodo naknadno obogatimo. V ta namen je na voljo veliko različnih izvedb prelivov vode, slapovi, kaskade in podobno. Če teren ne omogoča takih rešitev, se odločimo za mehanske prezračevalnike (aeratorje) in črpalke. Najučinkovitejši način povečanja koncentracije kisika v vodi je neposredna oksigenacija.

Zaradi posebnih zahtev pri valjenju iker ali vzreji zaroda je včasih treba uravnati temperaturo vode, bodisi jo hladiti ali pa jo segreti. Povsem preprosto to naredimo, če imamo na voljo dva vira vode z različnima temperaturama, ki jo po potrebi mešamo. Vodo lahko s pomočjo toplotnih črpalk ali sončne energije dogrevamo. Če je kislost vode (pH) prenizka, kar se pogosto dogaja pri snežnici, če so izviri vode zakisani ali voda teče skozi šoto in podobno, za zmanjšanje kislosti dodajamo snovi, ki imajo lužnat značaj ali pa si pomagamo s filtri, napolnjenimi z apnom.

Sterilizacija vode je posebno pomembna v recikliranih sistemih, v katerih voda pogosto vsebuje bolezenske mikroorganizme. Za sterilizacijo po navadi uporabljamo UV-žarke, ki uničujejo bakterije, v nekaterih primerih pa tudi viruse in enocelične zajedavce. Sodoben način sterilizacije vode je uporaba ozona (O₃), ki ga proizvajajo ozonatorji, nameščeni pred ribogojnico. Obratovanje prvega sistema je precej drago, medtem ko je delovanje ozonatorjev poceni, obratno pa so stroški vgradnje veliko večji pri ozonatorjih kot pri UV-svetilkah. V nekaterih sodobnih ribogojnicah uporabljajo oba sistema, ki se med seboj učinkovito dopolnjujeta.

Ribogojnico lahko napajajo podzemna izvirska voda, površinska tekoča voda in površinska stoječa voda. Podzemno vodo dobimo iz vodnjaka ali vrtnice. Za to vodo je značilno, da ima vse leto dokaj stalno temperaturo, ki se giblje od 8 °C do 12 °C (±2 °C), kar omogoča hranjenje rib vse leto in s tem idealen izkoristek sposobnosti rasti. Prednost izvirske vode je tudi v tem, da ni onesnažena in je ni treba filtrirati, še posebno pa je treba poudariti, da v njej ni bolezenskih mikroorganizmov in zajedavcev. Vsebnost kisika je po navadi nižja kot v drugih vodah in pogosto so v takih vodah večje koncentracije plinov, škodljivih za vzrejo, in jih je treba pred vstopom v ribogojnico odstraniti. Lahko so prisotne tudi nekatere soli, ki povečujejo trdoto vode. Če je podzemna izvirska voda v različnih slojih zemlje slabo prečiščena, ▶

je tudi nevarnost, da vsebuje škodljive snovi, kot so pesticidi, naftni derivati in podobno, kar v vzreji povzroča težave. Površinske vode v primerjavi z izvirskimi vsebujejo več kisika, pa tudi več drugih snovi, ki so sicer v vodi, kot tudi tistih, ki vanjo prispejo zaradi aktivnosti ljudi. V nasprotju z izvirsko vodo imajo nižjo stopnjo trdote. Za površinske vode je značilno tudi sezonsko nihanje temperature. Zaradi vsega navedenega je treba površinski vir vode popraviti oziroma prirediti za potrebe življenja postrvi s tehnološkimi postopki, ki smo jih navedli v uvodu.

Domiselni način bogatjenja vode s kisikom

Površinske stoječe vode za napajanje ribogojnic črpamo iz večjih vodnih zbiralnikov (akumulacij). Glede prisotnosti organskih snovi, pH vrednosti in temperature se voda iz takega vira vse leto precej spreminja. Temperatura je mogoče uravnavati s črpanjem vode iz različnih globin. Slaba lastnost površinskih vod je tudi večja količina fitoplanktona in organskih snovi, ki vplivajo na spreminjanje pH vrednosti, nižajo vsebnost kisika in višajo vsebnost amonijaka, povečujejo prisotnost saprofitskih (organizmi, ki se hranijo z razpadlimi snovmi – gniloživke) in patogenih organizmov ter nenazadnje mašijo sistem cevi v ribogojnici.

Najboljši vir vode je izvirska voda, ki teče navzdol (gravitacijski padec). Praviloma mora biti v valiču rezervni rezervoar za vodo za primer, če se zgodi kaj nepredvidenega in deloma tudi za uredanje v vodi raztopljenih snovi. Pri ribogojnicah z veliko zmogljivostjo vzreje samo padec vode ni dovolj in je treba za dovajanje kisika uporabljati močne in zanesljive črpalke. Dotok vode je lahko

odprt ali pa voda priteka po ceveh, kar je ugodneje za čiščenje in tudi z vidika biološke varnosti. V nekaterih ribogojnicah del vode ponovno izkoristijo. Zelo pomembna je zvočna ali svetlobna signalizacija dotoka in pretoka vode, sicer zaradi izpada elektrike, pokvarjene črpalke in zamašitve dotoka nastane v ribogojnici velika škoda, kar je glede dobrobiti rib in ekonomike reje nedopustno. Včasih so bili podobni dogodki velika težava, dandanes pa sodobna komunikacijska tehnologija omogoča, da so ribogojci prek mobilnega telefona lahko ves čas seznanjeni, kaj se dogaja v ribogojnici.

V vzrejnih bazenih naj bi bila hitrost vode 0,3 do 3 m/min, saj bi pri večji hitrosti ribe za obvladovanje vodnega toka porabile preveč energije. Za intenzivno rejo je treba zagotoviti optimalne življenjske razmere, pri čemer so najpomembnejše med seboj povezane fizikalno-kemijske lastnosti vode. Temperatura vode neposredno vpliva na intenzivnost ribjega metabolizma in biološke aktivnosti, kot so sprejem in izkoriščanje hrane, rast in razmnoževanje. Za uspešno vzrejo je v prvi vrsti potrebna stabilna temperatura vode. Še posebno to velja za vzrejo mladice, za katere temperatura ne sme preseči temperaturne optimuma za več kot 25 %. Prav tako temperatura ne sme nihati, saj nagle spremembe povzročijo temperaturni šok in ribe lahko tudi poginejo. Za šarenko je najugodnejša temperatura od 12 °C do 16 °C, prenese razpon od 10 °C do 18 °C, če pa ima na voljo dovolj kisika, prenese tudi višjo temperaturo. Temperaturni optimumi so pri različnih vrstah postrvi različni, kar je treba upoštevati pri načrtovanju ribogojnice. Temperatura vpliva tudi na čas

valjenja iker, idealne temperature pa so pri različnih vrstah različne. Tudi intenzivnost prehranjevanja in metabolizma je odvisna od temperature vode.

Naslednji pomemben dejavnik vzreje je vsebnost raztopljenega kisika v vodi. Optimalna zasičenost s kisikom pri vstopu vode v ribogojnico je 90 % do 100 %, na izpustu pa ne sme pasti pod 60 %, kar pomeni, da kisika ne sme biti manj kot 6 mg/l, saj se postrvi slabše počutijo že, če je kisika le 7 mg/l. Z nižanjem vsebnosti kisika se manjšata ješčnost rib in izkoristek hrane ter niža naravna odpornost proti boleznim. Poraba kisika se pri višji temperaturi poveča, saj je pri višjih temperaturah tudi metabolizem rib lahko trikrat višji. Poraba kisika se poveča tudi pri večji zasičenosti vode s kisikom, zaradi aktivnosti rib, pri slabšem zdravstvenem stanju rib in če so ribe v stresu. Poraba kisika se povečuje tudi pri gnitju, kar pa je odvisno, kako so bazeni obremenjeni z odpadnimi organskimi snovmi. Pri šarenki na porabo kisika vpliva tudi bioritem. Ne glede na zunanje razmere so šarenke najbolj aktivne zjutraj med 4. in 7. uro ter popoldne med 16. in 19. uro. Z rastjo rib se poraba kisika zmanjšuje.

V vodi so lahko tudi nekateri plini, ki škodujejo ribam. Nasičenje vode z dušikom lahko povzroči plinsko embolijo in ribe poginejo. Posebno pozornost je treba nameniti dušikovim spojinam, ki v vodo prispejo s kmetijskih površin, odpadnimi vodami in ribjimi izločki. Za ribe vseh starosti so posebno nevarni nitriti (NO₂); smrtni odmerek za ribe je 10 mg/l. V vodi so po navadi tudi manjše količine ogljikovega dioksida (CO₂), ki pa se hitro povečajo, če je v vodi veliko organskih nečistoč. Koncentracija prostega CO₂ ne sme preseči 10 mg/l. Z učinkovanjem CO₂ za kratek čas ribe lahko omamimo. Optimalna pH vrednost za vzrejo postrvi je od 6,5 do 8 (nevtralna do slabo alkalna). Voda se zakisa (pH pod 6) zaradi kislega dežja in kislih odpadnih voda, spomladi pa zaradi snežnice. pH se zviša (9 do 10) v vodah, v katerih je veliko fitoplanktona. Pri nizkih vrednostih pH nekatere snovi v vodi, na primer aluminij in železo, postanejo strupene, pri visokem pH pa postane strupen amonijak.

Redna menjava vode v vzrejnih bazenih je temeljni pogoj za ustrezno vsebnost kisika in odstranjevanje ribjih izločkov ter mulja. V intenzivnem vzrejnem sistemu se mora voda v eni do dveh urah zamenjati najmanj enkrat.

Prof. dr. Vlasta Jenčič

Literatura

Bogut, I., Horváth, L., Adámek, Z., Katavič, I. (2006). Ribogojstvo. Poljoprivredni fakultet, Osijek.

KRIŽEM KRAŽEM PO ALJASKI (1. DEL)

Arktični lipan in kraljevi losos

»Žal razen vas ni nikogar za enodnevni muharski ribolov. Potrebujemo vsaj dva ribiška gosta, tako da za zdaj ne moremo potrditi vašega ribolova na zeleni termin.« Takšen je bil prvi odgovor letalskega podjetja, ki organizira ribolovne izlete z letalskim prevozom (»fly in«) iz Anchorage na bližnje, le po vodi in zraku dostopne reke in jezera. In takih je tam okoli precej.

Vsakega nekaj dni sem jih po e-pošti povprašal, kako je z zadevo in odgovor je bil vedno enak: »Ne, nihče se ne zanima za ribolov z umetno muho. Imamo pa skupino ribičev za lov z vijačenjem. Trenutno je še prostor tudi za vas. Potrdite zdaj, jutri znajo biti vsa mesta že zasedena,« so me vabili. Bilo je vabljivo. Lahko bi se jim pridružil, a želel sem predvsem loviti in ujeti arktičnega lipana. In morda še kakšno postrv, vendar najpomembnejši mi je bil lipan. Tudi dan pred odhodom ob koncu letošnjega junija sem bil še vedno edini kandidat za ta ribolov. »Zaenkrat se še ne bom pridružil vaši skupini vijačarjev. Pokličem vas naslednji dan popoldne, ko prispem v Anchorage,« sem jim sporočil.

Jutranji let iz Ljubljane za Frankfurt je bil rutinski, peturno čakanje na Condorjev let pa se je kar vleкло. Letalo je bilo precej polno in po desetih urah mirnega leta čez Severni tečaj (ki ga seveda nismo videli, saj ga je pokrivala gosta preproga oblakov) smo popoldne, še istega dne, pristali v Anchorageu na Aljaski. Časovna razlika je namreč deset ur. Vstopni postopek v Združene države Amerike je bil hiter in brez težav. Tudi prtljaga je prispela. Na izhodu me je carinarka ob običajnem vprašanju, če imam kaj prijaviti, povprašala še, na katero ladjo grem delat, ko je videla mojo trebušasto potovalno vrečo. »Nič ne bo z barko. Imate prav, na vodi bom, a lovil bom ribe.« »No, potem pa srečno,« je prijazno zagostolela in že sem bil zunaj, na Aljaski, eni zadnjih divjin našega planeta. Vreme je bilo lepo, temperatura zraka prijetnih 25 °C. Anchorage na prvi vtis ne daje videza vhodnih vrat v divjino, čeprav se v daljavi boči s snegom pokrit venec gora Alaska range s 6.190 metrov visokim Denalijem, najvišjim vrhom Severne Amerike. Mesto ima 300.000 prebivalcev, kar je malo manj kot polovica vseh prebivalcev Aljasko (740.000).

Velikost države je 1.717.856 km². Od tega je kar 13,77 % vodnih površin: rek, jezer, potokov, mokrišč – tega, kar me kot ribiča najbolj zanima.

Mobilni telefon sem vklopil že takoj po pristanku. A v letališki stavbi in kasneje tudi zunaj nje ni bilo omrežja za moj A1. Da nimajo gostovanja, mi je kasneje po e-pošti sporočila hči, ko sem se priklopil na hotelski brezžični internetni sistem. No, se je že začelo. Upam, da bo to edina težava to pot. Iz hotela sem poklical letalsko podjetje in v pričakovanju negativnega odgovora sem se že kar sprijaznil, da z muharjenjem ne

bo nič. Sledilo je prijetno presenečenje. »Ja, imamo dva ribiča za jutrišnji muharski izlet v divjino. Računamo tudi na vašo udeležbo, tako da boste trije muharji. Lovili boste na reki Lake Creek. Lovni vrsti sta arktični lipan in šarenka. Jutri zjutraj ob 6.45 pridemo po vas v hotel. Ne zamujajte in bodite pripravljeni.«

In sem bil. Mlado dekle je spretno krmarilo minibus in pobiralo goste, ki smo tistega dne z njihovimi hidroplani leteli v divjino. Večina se je namenila gledat medvede grizlije, nekaj je bilo raftarjev in gornikov ter naša skupinica treh muharjev. Kakšne tričetrt ure sta trajala ▶

Slika 1: Finsko, kjer vodne površine obsegajo deset odstotkov njene površine, imenujemo dežela tisočerih jezer. Kaj bi rekli za Aljasko, ki jo s 13,77 % krepko presega?

mestna vožnja od hotela do hotela ter pobiranje dnevnih izletnikov in nato do baze na jezeru Lake Hood v neposredni bližini letališča Ted Stevens International Airport, kjer je urejeno obsežno jezero za hidroplane. Vsaj dvesto jih je parkiranih tam. Vsakih nekaj minut kakšen odleti ali prileti. Sledila je kratka predstavitev dnevne aktivnosti in že smo se vkrkali v štirisedežni hidroplan. Kasneje, ko smo bili že v zraku, nam je pilot med drugim povedal, da ima Aljaska malo cest, zato ves promet poteka po zraku ali vodi. In še, da je to največja koncentracija teh zračnih plovil. Aljaska ima kar 80 % vseh, na svetu registriranih hidroplanov. Poleg tega ima vsako naselje še lastno pristajalno stezo za manjša letala.

V dobre pol ure mirnega leta čez močvirne predele severozahodno od Anchoragea nas je pilot pripeljal do koč (lodge) ob reki Yentna River. Veliki ptič je rutinsko pristal na reki. Dva mlada vodnika z velikim aluminijastim čolnom sta nas že čakala. Preverila sta naše ribolovne dovolilnice, nabavljene že doma, seveda prek spleta, in krenili smo. Naprej po zaradi ledenika rjavo sivo obarvani Yentna River, po kakšnih dveh kilometrih pa v ustje pritoka Lake Creek in naprej po bistri reki navzgor. Nismo bili edini na vodi. Čeprav je bil delovni dan (petek), je kar nekaj ribičev mahalo s palicami po prelivi in curkih, še več pa je bilo parkiranih čolnov. Lake Creek je morda za aljaške razmere s svojimi 54 miljami (85 km) kratka reka (creek je v prevodu mala reka), za nas pa spoštljivo velika – večja od Save pri Ljubljani. Njen tok je vijugav in prekinjajo ga številni otoki, tako da se struga cepi na dva, tri rokave naenkrat. Podrta drevesa, izpodjedeni bregovi, številna prodišča, obilno rastlinje so značilnosti tamkajšnje nedotaknjene narave. Odveč je pripomniti, da nikjer ni PVC-zastav na obrežnem vejevju ali celo odpadkov civilizacije v reki. Voda je bistra in zelena tudi v slabem vremenu, saj teče iz jezera Chulatna. Celoten njen tok je tako ribičem kot tudi raftarjem zelo pri srcu.

Ustavili smo se v enem od rokavov ob njegovem levem bregu v zatišju močnejšega preliva, kjer tok vode krene nekoliko k desnemu bregu. Muharice so bile pripravljene, mi tudi. Oba Američana sta nizvodno zabredla precej globoko proti sredini reke. Eden od vodnikov je šel z njima, drugi, Bo po imenu, je ostal z mano. Že ob prihodu sem mu povedal, da me najbolj zanima lipan. Arktični lipan. Za začetek mi je svetoval lov na drobno potezanko. Navezal sem eno od svojih brezimnih potezank z olivno zelenim repom iz marabuja. Nekaj zamahov z muharico in položil sem vabo deset, morda dvanajst metrov počez prek gornjega dela preliva. Nekaj potegov vrvice in nato met ponovno skoraj na isto mesto. Poteg vrvice za seženj ali dva in že

Muharjenje v enem od številnih rokavov reke Lake Creek

sem začutil prijem. Riba je naredila nekaj sunkov sem ter tja in zagledal sem lipana. Moj prvi arktični lipan, velikosti kakšnih 30 centimetrov! Precej bolj suh je ta srebrni vitez od naših lepotcev, a tistega je krasila nesorazmerno velika pahljačasta hrbtna plavut. Vodnik je naredil nekaj posnetkov s fotoaparatom, sam sem se nato osredotočil na njegovo pahljačo. Lipan ni težava, še veliko da jih bom ujel, je povedal Bo, ko sva ga spustila nazaj v njegov element. In res sem ujel precej teh lepotcev. Po nekaj uspešnih zasekih sem nadaljeval ribolov z ličinko in nato še s suho muho. Srebrač na 14 je bil izjemno uspešen. Sploh pri razenju počez čez tok je bilo največ prijemov. Ne le lipani, tudi nekaj šarenk je bilo vmes. Vse tja do 35 cm.

Tudi ameriška sotrpina sta bila uspešna. Podobno kot jaz sta ujela precej lipanov in vmes še nekaj šarenk. Čas je hitro tekkel in malo čez poldne smo krenili navzdol, v koč na kosilo. Kot je na zahodu navada, bil je obrok ubog. Še malica bi mu težko rekli. Ja, delovni dan je v Ameriki res ves dan. Vedo, da s polnim želodcem ni pravega delovnega učinka. No, čez uro smo bili že nazaj na delu v enem od ožjih rokavov reke. Moj vodnik me je pred odhodom na kosilo vprašal, kaj bi popoldne želel loviti. In sem rekel, da bi zdaj, ko sem se naložil lipanov in postrvi, pač poskusil ujeti

Arktičnega lipana krasi velika pisana hrbtna plavut.

še kakšnega lososa. Dejal je, da so že v reki, čeprav ADFG (Alaska Department of Fish and Game) še ni prižgal zelene luči za ta ribolov. Lov (beri: uplen) kraljevega lososa, *chinook* po domače, je dovoljen šele potem, ko števno mesto v reki prečka določeno število teh rib na poti na drstišča. Nič nenavadnega ni, da že po tednu ali dveh zaprejo ribolov na določeno vrsto selivk, ker se je vračanje rib zmanjšalo ali celo ustavilo. In tudi obratno, a to je že redkeje.

Prebredli smo preliv nad mestom priveza za čoln in se po bregu navzgor napotili k naslednjemu tolmunu. Struga je bila vsaj pol ožja kot predel, kjer smo lovili dopoldne. A vode je bilo za eno Savinjo v srednjem toku. Vodnik me je napotil na sredino predela, kjer se je tok vode že upočasnil, globina pa je bila dober meter. Nič kaj obetaven del se mi ni zdel. A Bo bo že vedel, kam pelje goste, sem si mislil. »Kaj pa muha, bo kakšen moj *wolly bugger* pravi,« sem ga vprašal. Pobrskal je med njimi in mi

Pri ribolovu na reki Lake Creek so čolni nepogrešljivi, pa tudi na vseh preostalih vodah Aljaske.

svetoval olivno zelenega na šestici. Odtrgal sem tanjši del predvrvice; 0,25 mm trnica bi morala biti dovolj močna, bi da na muharici zdržala sunke in pobege kinga. Več kot deset kilogramov tako ne bo imel.

Vabo sem vrgel prečno čez tok, prevrgel vrvico in jo prepustil vodi. Preden se je vrvica iztegnila, sem ji s kratkimi potegi vdihnil življenje. Met za metom, korak za korakom navzdol. Prijema sicer ni bilo, a lososi so bili res tu. Vsakih pet, šest minut je kakšen skočil v zrak ali vsaj začofotal po gladini. Po kakšne četrte ure sem imel prijem. Ne, ni bil silovit udarec, muha je kar obstala nekje poševno pod mano sredi vodnega stolpa. Zasek je dvignil veliko ribo na površino in takoj

nato je potegnila navzdol po curku. Teren je bil čist, brez potopljenega vejevja ali štorov. Pri nas bi bil to krasen lipanski predel. Riba je bila močna, dobro se je borila. Enkrat je pobegnila navzdol skoraj do preliva. Zaupal sem svoji močni muharici, osmici. In tudi vozlom, tako da utrujam ribo brez posebnih popuščanj. Vodnik je pripravil veliko podmetalko, a losos se še ni predajal. Trikrat ali štirikrat ga je skušal zajeti z njo, pa se je riba vsakič izmaknila. Zavora na kolescu je pela, ko je chinook potegnil deset, petnajst metrov vrvico s koluta. Pobegi so bili vse krajši in po kakšnih desetih minutah je bil kralj v mreži.

Bo mi ni privoščil nič kaj veliko fotografiranja. Nekaj posnetkov in 76 cm

Z nenadejanim ulovom kraljevega lososa se je lovni dan končal več kot uspešno.

velik kraljevi losos je bil spet v svojem kraljestvu. »Boš ujel večjega,« je dejal vodnik, »s tistim bodo fotografije še lepše.« In res sem imel čez dobrih dvajset minut še en prijem. Takoj sem čutil, da je večja riba. Ko je prvič skočila iz vode, sta oba vodnika zavpila, da je to »20 pounder« (20 funtov je 9,08 kg, op.ur.). Tudi prav. Vsaj četrte ure je trajalo, da sem ga dobil k sebi in v podmetalko. Pa ni bilo veliko fotografiranja; nekaj posnetkov in riba je odplavala nazaj v vodo. Merila je polnih 85 cm. Po preglednici to nanese dobrih sedem kilogramov. Malo sta zgrešila v oceni, a pri ribičih in lovcih se to pogosto dogaja.

Američana sta imela manj sreče. Eden je kinga sicer zapel, a se mu je po dveh minutah snel. Tudi jaz sem malo nižje zapel še enega in ga hitro tudi izgubil. Na isto potezanko sem ujel tudi šest večjih šarenk od 35 do 45 cm. Lovili smo do petih popoldne in se nato vrnili v kočo. Ob šestih je priletel naš jutranji hidroplan z istim pilotom. Dan je bil miren in topel, pa smo leteli precej nizko, na 400 metrih višine. Pilot je bil tudi lovec, kar je tako rekoč vsak prebivalec Aljaske. Na polurni poti nazaj nam je pokazal osem losov, ki so se hladili in mulili vodno rastlinje sredi plitkih jezerc. Največkrat so bile to krave s teletom, dva pa sta bila samca z lopatami še v bastu. Imel je res sokoľje oko, kajti videl je tudi lose, ki niso bili ravno na naši liniji leta. Da bi si losa ogledali, je kar skrenil s poti, zaokrožil nad divjadjo in se nekoliko naprej vrnil v smer letenja. Pot je v dobrem vzdušju še prehitro minila.

Reka Innoko in njene ribe

Naslednji dan je bil dan počitka in priprava za naslednjo etapo. Zvečer so prispeli še prijatelji: Deron, ki je organiziral ribolov na ščuke, ter Marc in Casey. Deronu in Caseyju je bil to že četrty ribolov na Innoku. In tako sem dva dni po muharskem izletu skupaj z njimi poletel iz Anchoragea v Holy Cross, s predsedanjem v Aniak, na lov ščuk na reki Innoko. O tem ribolovu sem že pisal pred dvema letoma (Ribič, 10/2016), zato zgolj na kratko. Holy Cross je indijanska vas ob dolnjem toku reke Yukon, kjer se Innoko po 800 kilometrih toka v več rokavih pridruži Yukonu. V vasi živi kakšnih dvesto staroselcev plemena Atabaski. Med njimi je tudi naš gostitelj Bruce, ki se je tam ustalil po poroki z domačinko, Indijanko. Dobro nosi svojih sedem križev. Je živ dokaz, da bog dneva, ki ga preživiš na ribolovu ali lovu, ne vračuna v osebno življenjsko knjigo. Dobrih dvajset let se profesionalno ukvarja z organiziranjem lova in ribolova ob reki Innoko. Posla ima dovolj, reklame ne potrebuje. Glas od ust do ust dela zanj. Gostje prihajajo z vseh celin. Večina se jih vsaj še enkrat vrne k Bruceu v divjino Aljaske.

Svojo prtljago smo naložili v dva čolna in sledila je 190 km dolga pot do cilja. Žal ▶

brez dela moje prtljage. Zadnji, najkrajši del letalskega prevoza iz Aniakua iz Holy Cross smo leteli z majhnim štirisedežnim enomotorcem. Bili smo pretežki zanj, zato so del prtljage izločili v Aniakuu. In to prav mojo prtljago, kajti imel sem je največ. Obdržal pa sem ves potreben ribolovni pribor, ki ga je bilo celo preveč. A zgolj nekaj osnovnih kosov perila.

Reka je povsem mirna in idealna za vožnjo. V manj kot štirih urah smo bili v kampu. Vsi štirje gostje smo se namestili v velikem šotoru, Bruce, njegov vnuk Justin in vodnik Spike pa v sosednjem. Tretji šotor je bil kuhinja, jedilnica in dnevna soba. Vse v enem. Dva generatorja sta napajala tabor z električno energijo za hladilnik, zamrzovalnik in seveda za luč, ki je skorajda ne bi potrebovali. V prvih dneh julija je opolnoči, ko smo po navadi odhajali spat, še vedno sijalo sonce. Okrog dveh zjutraj je bilo le nekoliko mrčno, nato je sonce spet vzšlo.

Prvi dan ribolova smo začeli loviti v toku reke. Bila je vsaj meter nižja kot prejšnjikrat. Innoko je v tistem delu počasna, kakšnih sto do tristo metrov

široka reka. Ob glavnem toku so na levi in desni strani reke številni rokavi, naravni kanali in jezera različnih velikosti. Ob nizkem vodostaju se njihovo število precej zmanjša. Bilo je že poldne, ko smo začeli loviti. Po Bruceovih izkušnjah je ribolov v toplejšem delu dneva bistveno uspešnejši kot zjutraj. Najprej smo poskusili ob ustju rokava, ki povezuje jezero Aleksander z matično reko. Sotočja so vedno obetavna mesta. Z Deronom in Bruceom smo se vrteli okoli ustja, Spike pa je svoj čoln zapeljal po »obvoznici« na jezero Aleksander. Bil je miren in vroč dan. Nismo še dobro začeli loviti, ko je nedaleč od nas proti sredini reke voda zašumela. Cela jata drobnih rib je panično bežala na vse strani. »Sheefish na lovu,« je navrgel Bruce. Z Deronom sva preusmerila mete najinih blestivk v tisto smer. Po nekaj metih sem imel prijem. Zasek in soliden odpor. Prva riba je bila zapeta. Zavora na kolescu je nekajkrat zadržala, ko je riba potegnila v globino. Je ščuka ali ...? Po dveh, treh dolgih minutah, ko nas je vse mučila radovednost, je bila riba pod čolnom.

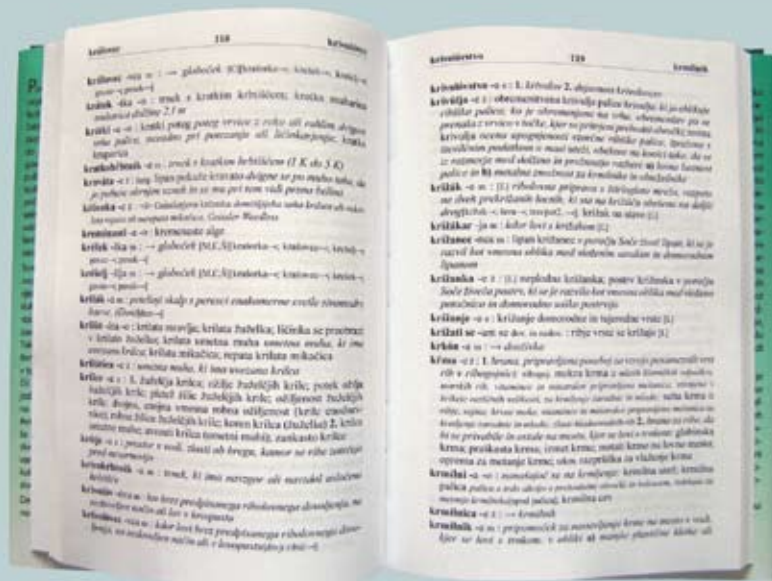
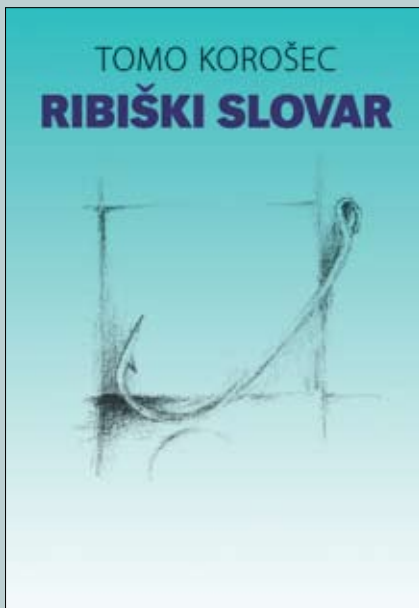
Rjava barva reke je zmanjševala vidljivost in ribe še nismo videli. Še nekaj obratov ročice na kolescu in v motni vodi se je srebrno zableščal bok večje ribe. Ko sem ji kasneje dvignil glavo na gladino, je še nekajkrat sunila levo in desno, preden se je umirila ob boku čolna. Sheefish! Moja prva – 76 centimetrov smo ji namerili. Fotoaparati je nekajkrat škljocnil in vrnilo smo jo reki.

Sheefish (*Stenodus leucichthys*) je salmonid in je največja riba rodu ozimic. Živi zgolj v Severni Ameriki, in to v vodah ozemlja Nordwest, Aljaske, Yukona in Britanske Kolumbije. Indijanci jo poznajo pod imenom *inconnu*. V Evropi ima bližnjo sorodnico v Kaspiskem jezeru ter porečju Volge in Urala. Zraste do 140 centimetrov in tehta do 40 kilogramov. Živi do dvajset let. Je anadromna selivka. Pozimi živi v morju, spomladi se vrača v sladko vodo, kjer se tudi drsti. V letu prepotuje velike razdalje, tudi do 1.600 kilometrov. V mladosti se hrani s planktonom in nevretenčarji, kasneje izključno z ribami. Po navadi lovijo v jati. Njihovo obnašanje na lovu je podobno

NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO •

RIBIŠKI SLOVAR

dr. Toma Korošca

Cena izvoda je 24 evrov + poština
 Naročite ga lahko na elektronskem naslovu
info.rzs@ribiska-zveza.si
 ali na telefonski številki
 041/738-849

našemu bolenu. Kot vse ozimice ima tudi sheefish zelo okusno meso. Indijanci jo cenijo, celo bolj kot lososa.

Z Deronom sva na tistem mestu ujela še tri sheefishe približno enake velikosti, kot je bila prejšnja. Nato smo spremenili lokacijo in se zapeljali nekaj kilometrov navzgor po reki. Ob ustju rokava sva ujela prve ščuke običajne velikosti: to pomeni med 60 centimetri in enim metrom dolžine. Premajhne za fotografiranje po Bruceovih merilih. In tako smo lovili do večera, ki tam sploh ni večer, saj je sonce dvajset ur na nebu. Ob enajstih zvečer smo bili vsi nazaj v taboru. Večerja, nekaj toalete in nato spat malo čez polnoč. Dobro, da je stena šotora debela plastika,

vedno rešujejo s pobegom v vodo. Tam so varni. Tele pa je verjetno obnemoglo malo pred rešitno obalo. Spike bi ga pustil kar v vodi, a sem predlagal, da bi ga potegnili na breg. Grizli (medved), črni medved, volk, jastreb in tudi znameniti ameriški plešasti orel (*bald eagle*, ki ga imajo v državnem grbu) bodo veseli brezplačnega darila, mi pa bomo tako rešili katero drugo življenje. Kadaver smo navezali na vrvi in ga s čolnom odvlekli do brega. S težavo smo ga vsi trije potegnili vsaj toliko ob breg, da ga je bila dobra polovica zunaj vode.

Naslednji dan smo bili že iz radovednosti spet na tistem delu jezera. Zaman smo iskali kadaver; ni ga bilo na me-

časa s pranjem prepotenega perila. Čez dobro uro je bilo na vročem soncu že vse suho.

Čoln, ki ga je upravljal Bruce, je bil glede udobja, velikosti in videza vsaj dve kategoriji boljši od drugega, a mi je Spikeova družba bolj ustrezala. Je muhar in s sabo na čolnu je imel muharski pribor. Moja muharica je bila sicer z mano, a vse drugo je čakalo z nedospelo prtljago v Holy Crossu. Tako sem zadnji dan z njegovim muharskim priborom in edino potezanko, ki jo je imel, zapel šest ščuk, ujel pa tri. Največja je morda tehtala vsega dva kilograma, a bil sem več kot zadovoljen.

Ščuk smo ujeli veliko. Res veliko.

Ribe smo nepoškodovane vračali v vodno kraljestvo.

da nas svetloba ni motila pri spanju. A bi vseeno zaspali kot ubiti po enajstih urah ribolova. Kdo bi si mislil, da je lahko ribolov tako naporen!

Vreme nam je dobro služilo pravzaprav ves teden, ko smo lovili na Innoku. Drugi dan ribolova je bil glede prijemov velikih ščuk zelo uspešen. Največjo, 51 palcev (130 centimetrov), je ujel Deron. Sam sem prilezel »le« do 45 palcev (114 centimetrov). Tudi preostala člana ekipe sta ob pomoči vodnika Spikea dobro lovila.

Med zanimivostmi ribolova v divjini Aljaske velja omeniti dogodek četrtega dne, ko sem lovil na drugem čolnu z vodnikom Spikeom. Sredi popoldneva smo lovili v enem od številnih zalivov jezera Aleksander. Ko smo se pomaknili na novo območje, sem zagledal kakšnih tristo metrov pred nami nedaleč od brega v vodi nepremično rjavo gmoto. Podobna je bila bobrovemu domovanju, a je prejšnji dan še ni bilo. Radovednost nam ni dala miru in šli smo pogledat. Bil je losov mladič, letošnje tele, staro dva meseca in kakšnih petdeset kilogramov težko, kot smo ugotovili kasneje. Ni bilo videti poškodovano. Verjetno se je žival utopila na begu pred volkovi, smo ugibali. Los in tudi severni jeleni – karibuji – se

stu, kamor smo ga odložili dan poprej. Pričakovali smo oguljeno kožo, obglodane kosti, pol ducata orlov v bližini ... Nič. Nič od nič. Prvi, ki je našel tele, je bil verjetno grizli ali pa velik črni medved. Zanju ni težava pograbititi takšen zalogaj in ga odnesti v nepregledno goščavo ob reki, kjer ga lahko skrrije pred tekmeci še za dan ali dva. Volkovi bi se ga lotili na kraju samem, pa tudi za ujede in druge plenilce bi ostalo dovolj še za kakšen dan.

Kot rečeno, nam je šlo vreme na roko. Le en sam dan smo imeli oblačno vreme z malo dežja. Vse druge dni smo lovili v soncu pri temperaturah okoli 25 °C. Tudi voda v reki je bila razmeroma topla, še višja je bila njena temperatura v jezeru. Četrty dan, ko je bil spet vroč in sončen, je imela voda v jezeru prijetnih 23 °C. Oblečen v majico, srnjco in kopalke sem se kopal sredi jezera, da nisem izgubljal

Deron z eno od kapitalnih ščuk v razredu 50 palcev in več.

Z vijačenjem, seveda. Po navadi sem izgubil kontrolo štetja pri desetih ribah, zato sem en dan štel število ujetih rib v časovni enoti ene ure. Z Markom sva ujela 26 ščuk, kar pomeni, da sva jih zapela, utrudila in osvobodila trnka. Nisem štel zgolj prijemov, niti izgubljenih rib. Blestivke so bile vse zgolj s trnkam enojčkom, in še ta je bil brezzalustnik! Res, ščuk je bilo ogromno in vmes tudi mnogo velikih. Kot sem že zapisal, mora imeti vsaj 45 inčev (palcev; 1 palec = 25,4 mm, op. ur.), da Bruce sploh dovoli fotografiranje z njo. (Se nadaljuje.)

Dr. Jože Ocvirk

Čas ščuk

V zadnjih dneh septembra sicer še ne tako očitno, a sveža, nekajkrat celo prav mrzla jutra so pač pomenila le eno – slovo od poletja. Jesen je bila pred vrati, z njo pa tisti letni čas, ki ga štejejo za udarnega, ko gre za plenilske ribe, predvsem velike ščuke

Ne smemo pozabiti sulca, katerega lov se je odprl z oktobrom. Najbrž boste imeli ljubitelji lova te ribe ob izidu tega prispevka za seboj že nekaj zmag, verjetno pa tudi razočaranj, ko je po tisoč in enem metu v globoke in skrivnostne tolmune sulec še vedno zgolj zdolgočaseno spremljal vabo s pogledom. Seveda želim, da bi letošnja sezono vsak ujel zeleno ribo, bodisi sulca, ščuko ali pa recimo smuča. Sam sulca nisem lovil že nekaj let, tudi ščuk ne posebno pogosto, a sem pri njih vendarle nekajkrat poskusil.

Jutro v Zmajevem revirju

Za septembrski lov ščuke je pravzaprav krivo moje jutranje pohajkovanje ob Ljubljani. Ko sem stopal prek mostu čez reko, je bilo pri ribiškem domu RD Barje že precej živahno. Ker nekaj članov RD poznam, sem zavil tja in se že med potjo spomnil, da je verjetni razlog jutranjega zbora lov ščuke v Zmajevem revirju, ki ga vsako leto sredi septembra prirejajo mlajši ribiči RD Barje. Da gre za »hud« revir, potrjujejo ulovi zobatih plenilk na tej prireditvi in tudi skozi vso lovno sezono.

Spregovoril sem nekaj besed z znanci, naredil par fotografij, ko pa so se ribiči odpravili svoji ribiški sreči naproti, sem se poslovil tudi sam. Na mostu čez Ljubljanico sem še nekaj časa slonel na ograji in gledal dol na reko in ribiče v čolnih, ko se je na desnem bregu začel živžav. Dogajal se je boj z zapeto ribo. Mladi ribič je stal na bregu z zelo zakrivljeno palico v roki, medtem ko je njegov vrstnik s podmetalko skušal zajeti precej veliko ščuko. Le-ta se ni dala, zapletlo pa se je še s podmetalko. Sicer praktične preklopne podmetanke se zapirajo napačno, če niso pravilno obrnjene, in ravno to se je dogajalo mlademu ribiču. V želji pomagati sem zapletu prispeval še sam. Podmetalko sem

sicer pravilno obrnil, ko pa je ščuka do polovice zaplavala vanjo, se je prosti krak trojčka zapel za mrežo. Kaj hujšega si je težko zamisliti. Riba ni bila ne notri ne zunaj in grozila je velika nevarnost, da se bo snela. Pravzaprav bi zadostoval en sam močnejši gib z glavo in vsega bi bilo konec. K sreči že utrujena ščuka tega ni storila, na drugi strani pa so bili ribiči na čolnu dovolj blizu in rešili zadrego z večjo podmetalko. Velika ščuka je bila na varnem, oddahnili smo si vsi po vrsti. Po merjenju in kratkem fotografiranju je znova zaplavala v reko. Čestitke mlademu ribiču, ki je že navsezgodaj dolžinsko letvico postavil precej visoko in prav gotovo odvezel nekaj tekmovalnega duha preostalim. Ali pa jih morda vzpodbudil, kajti vse je kazalo, da je dan pravšnji za lov. Še večje ščuke v Ljubljani niso posebna redkost in vsake toliko časa ribiči ujamejo kakšno metrsko ali večjo.

Na omenjenem območju rad lovim tudi sam, saj so bregovi reke

precej bolj dostopni kot pa proti izlivu Iščice in višje, kjer so dobra mesta za lov z brega dokaj redka. Upam, da bo tako tudi ostalo. Zadnjič sem bil namreč priča precej neljubemu dogodku, ko so uslužbenci gostišča opozarjali ribiča, ki je lovil na bregu z vnukoma, naj se odstrani, saj je zemljišče zasebno. Da je zemljišče zasebno, najbrž ni sporno, manj obetajoča pa je prepoved pristopa k reki. Ribič se ni dal odgnati, čeprav so mu zagrozili s policijo, je pa bilo prav gotovo neprijetno, še posebno zaradi otrok.

Še najbolje je za ribolov ščuk in tudi sulca v reki Ljubljani uporabljati čoln. Z njim se popeljemo do sicer nedostopnih mest, po drugi strani pa hitro zapademo skušnjavi kar najhitreje preloviti čim večje območje. Koliko ščuk »izpustimo« zaradi tega, ne ve nihče, znano pa je, da nekateri ribiči ostanejo na nekem mestu precej dolgo in mečejo in mečejo, menjajo vabe in znova mečejo skoraj na isto mesto. In nazadnje ujamejo. Na rekah, kot

Ljubljana v meglenem septembrskem jutru

V predelu okoli ribiškega doma RD Barje rad lovim. Največ zaradi dostopnosti do reke z brega, kjer je višje proti lščici in naprej zaradi zaraščenosti bregov ribolov skoraj nemogoč. Takole sem poskušal ribiško srečo v poletnem jutru.

je Ljubljana, ki zaradi zapornic v Ljubljani teče počasi in je precej globoka, z zaraščenimi bregovi, je ščuka pravzaprav lahko na vsakem metru. Kadar zadenemo tisti pravi dan in so ščuke izrazito lovno razpoložene, se res zdi, da je temu tako. Ribič je nagrajen s številnimi prijemi, komaj pa se privadi na tako razkošje in si k temu celo pripiše nekaj lastne spretnosti in znanja, čudež mine in voda spet deluje, kot da bi v njej ne bilo nobene ribe več.

Takrat imajo nekaj upanja le naj-

bolj vztrajni med nami, ki bodo s številnimi meti in po dolgih urah trpljenja morda le pripravili kakšno ščuko k prijemu. Tak dosežek veliko šteje in ga – ne glede na velikost ujete ribe – ne pozabimo nikoli. Največkrat pa se zgodi, da tudi vztrajnost ne pomaga in je ribiču po celodnevem garanju edina nagrada le postelja, v katero bo zvečer utrujen legel k počitku.

Pred leti sem v neki ribiški knjigi prebral, da je mogoče po položaju ščuke v vodi oceniti, kakšne so možnosti za ulov. Pogoj je torej, da

vsaj kakšno vidimo, kar pa se zgodi precej poredko in ne povsod. Teorijo sem preizkusil v praksi in moram reči, daje resnična. Je pa tudi res, da sem imel tako priložnost zgolj enkrat. Na Zbiljskem jezeru sem v predelu, kjer so zdaj igrišča, nekoč naletel na ščuko, ki je bila obrnjena z glavo proti bregu in rahlo navzdol in, kot je bilo zapisano v knjigi, v takih primerih lahko najo kar pozabimo. Trudil sem se, da bi jo spodbudil k prijemu, a je nezainteresirano mirovala; le rahli, komaj vidni gibi s plavutmi so dali videz življenja. Ko sem postal s svojo vabo že preveč nadležen, se je počasi umaknila. Tistega dne nisem dočakal niti tolažilnega spremljanja, kaj šele, da bi katero ujel.

Al' strah je bil al' lakota?

Jutranja dogodivščina v Zmajevem revirju me ni pustila ravnodušnega in v naslednjih dneh sem precej mislil na ščuke. Ni minilo dolgo, ko sem se znašel na bregu Ljubljance s palico v roki. S seboj sem imel zgolj eno samo večjo silikonsko ribo s skritim trnkom za primer, če bi moral vabo voditi skozi gostejše rastje, druge pa so bile kovinske upiravke (meps) lastne izdelave. Stara zaloga le-teh se je že nekoliko zmanjšala, nekaj večjih pa sem vseeno še našel. Dve od njih sta bili namenjeni prav ščukam in zato kričече načičkani. Za vsak primer sem vzel še škatlo z zaganjalkami (kot so hajnc in efcet), ki pa sem jo pustil v avtu.

Napovedi so bile nenaklonjene uspešnemu lovu ščuk. Govorilo se je namreč, da že dva dni ni nihče nobene ujel in tudi ne videl. Ni nujno slabo, sem pomislil in se bodril. Po drugi strani pa v tem pogledu rad tvegam. Tvegati sem tudi s tokratnim izborom vab. Zdi se, da jih zadnje čase ščuke ne videvajo prav pogosto. Kovina je nedvomno v manjšini pred raznimi silikonskimi vabami, voblerji in drugimi vabami, ki jih dandanes največ uporabljajo. Že zato bi lahko imel nekaj možnosti. Vrteče se krilo upiravk oddaja takšne tresljaje, da nobena plenilka ne ostane ravnodušna. Ali bo tudi napadla, je že druga zgodba. So pa za uspeh precejšnje možnosti, saj ravno letos ta tip vabe praznuje 80-letnico (Mepps Aglia) uspešnega posredovanja pri ribah.

Pri tem je najbolj zanimivo, da ▶

Pri ribiškem domu RD Barje je bilo živahno že zgodaj zjutraj. Ribiči so se polni optimizma pripravljali na ščukolov v Zmajevem revirju.

Mladi David Safro se je na bregu Ljubljanice spretno spopadel z zapeto ščuko.

Ščuka, dolga dobrih 60 cm, ne spada v kategorijo velikih, a sem je bil zelo vesel. Potem seveda, ko sem si opomogel od presenečenja. Za silikonsko ribo, ki sem jo ponujal kar precej časa, se ni zmenila, je pa brez zadržkov popadla upiravko.

Dve upiravki, namenjeni ščukam. Leva mi je prinesla ščuko že po nekaj sekundah.

v nasprotju z večino vrst umetnih vab, ki bolj kot ne oponašajo ribji plen (po večini ribe), upiravke pravzaprav ne oponašajo nič od tega. Najbrž so tresljaji vrtečega se krila, svojstven videz in odblesk tisto, kar plenilko pripravi k napadu. Glede na nekatere teorije jih ščuke nimajo za plen, ampak za vsiljivce, ki ogrožajo njihov teritorij in popadejo vabo z namenom, da bi jih pregnale. Spet druge teorije pa navajajo, da plenilka enostavno poskusi nenavadno »bitje« in se pri tem ujame, ker pač lahko poskusi le z usti.

Vsekakor je dobro kdaj poskusiti tudi s katero od takih vab in si morda rešiti ribolovni dan.

V vodo Ljubljanice je najprej poletela silikonska riba. Videz in gibanje sta bila takšna, da se ji po mojem mnenju ne bi mogla upreti nobena ščuka z zdravim tekom. Poleg tega jo je mogoče vleči med vodnim rastlinjem brez bojazni, da bi se zapela. Premetaval sem jo levo in desno, jo spuščal v globino in spet drugič vodil tik pod gladino, vendar brez uspeha. Po kakšni uri takega početja sem začel vse bolj razmišljati, da bi jo zamenjal z upiravko. Iz škatle sem

vzel kakih 20 cm dolgo, z rumeno obarvanim krilcem in dolgim, iz svetlečih kroglic sestavljenim telesom ter trojčkom, okrašenim z rumenimi gumijastimi trakci. Ne vem, če sem uspel ročico kolesca zavrteti trikrat, ko je iz globine šinila ščuka in planila na vabo, trenutek za tem pa zapeta poskušala pobegniti kamorkoli. Ko sem si opomogel od presenečenja, sem jo hitro spravil v podmetalko in na suho. Naredil sem zgolj nekaj fotografij, potem pa sem jo spustil nazaj v vodo, kamor je švignila kot krogla. Priznati moram, da tako hitrega prijema nisem pričakoval, še posebno, ker sem pred tem celotno območje prečesal s silikonsko ribo. Upiravko sem prejkone testiral, da bi pred lovom videl, kako deluje, a kadar najmanj pričakuješ, se zgodi. Dobro je torej imeti s seboj različne vrste vab. Le tega ne vem zagotovo, ali je ščuka prijela iz strahu ali zaradi lakote.

Vsekakor bo v prihodnjih jesen-

Rahlo kalna voda ribnika Boštanj v Velikem Mlačevem pri Grosuplju je bila posledica nočnega dežja. V njem je poleg ščuk mogoče odlično loviti krape s pomočjo krmilnika ali plovca. Bogat je tudi z amurji in drugimi ribami.

skih dneh več kot dovolj priložnosti in časa za lov ščuk na take in drugačne vabe. Izid bo odvisen od števila za vodo preživetih ribolovnih dni in srečnih okoliščin,

Glavinjare so zelo uspešne za lov plenilk, kot so smučiči, somi, ščuke in sulci. Z gibanjem in videzom so prevarale že marsikatero od naštetih.

ki sicer večkrat izostanejo kot ne. Seveda je včasih treba tudi tvegati in ščuki ponuditi nekaj, česar že dolgo ni videla.

Preloženo srečanje

Po navadi na dan ribolova ne načrtujem drugih opravkov. Ribolov se namreč lahko zavleče ali pa ribe ravno začnejo prijemat, pa je treba oditi. Neprijetno je tudi venomer gledati na uro. Predzadnje nedeljo v septembru pa sem vseeno ravnal drugače in dopoldanski čas namenil ribolovu, opoldne pa naj bi bil že nazaj v Ljubljani.

Na povabilo članov RD Grosuplje, Roka in Janeza, sem se jima pridružil

Tajnik RD Grosuplje je dejal, da je v ribniku veliko ščuk, so pa lahko precej muhaste. Zato je ribičevo najboljšo orožje vztrajnost. Žal sem tokrat zaradi drugih obveznosti lahko vztrajal le do poldneva.

Janez (levi) in Rok, moja soribiča v nedeljskem dopoldnevu na ribniku Boštanj. Dobra družba, srečanje s ščukami pa smo preložili v prihodnost.

na nekakšni mini ščukijadi, kjer smo lovili ščuke v ribniku Boštanj v Velikem Mlačevem pri Grosuplju. V ribniku jih je veliko, tudi večjih. Ena takih, ki so jo ujeli že pred mnogimi leti, krasi steno ribiškega doma v neposredni bližini ribnika. Pravzaprav sta tam dva ribnika. Levi, manjši, je namenjen zgolj ribolovu ujemi in spusti, medtem ko se pri ribolovu v večjem ribič lahko sam odloči, ali bo ribo vzel ali pa ne.

Zjutraj ob 7. uri smo se dobili na parkirišču pred ribiškim domom. Rahlo motna voda je bila posledica deževja prejšnjega dne, kar je bilo po besedah mojih soribičev za lov ščuk še boljše kot ob povsem bistri vodi. Za vabo smo vsi uporabljali silikonske vabe z imenom glavinjare. Z vabami te vrste imam nekaj izkušenj še iz časov priljubljenih *chicad*, ki so bile kovinske, sicer pa so imele podoben način vpetja na hrbtnem delu in med vleko so oddajale močne tresljaje. Silikonske glavinjare so na otip mehke in opremljene z dvema trojčkoma. Na voljo so v vseh pomembnejših barv-

nih kombinacijah – od naravnih, kot je na primer posnetek navadnega ostriza, do fantazijskih, kakršna je belo-rdeča (RH – red head).

Sam sem glede na motno vodo začel z oranžno obarvano glavinjaro, potem pa sem jo zamenjal z rdečo glavo in nazadnje s posnetkom ostriza. V glavnem sem se dobro nametal, v večjem zalivu pa sem doživel neuspešen poskus prijema. Tudi Janez je imel ščuko nekaj sekund na trnku, pa se je žal snela.

Trudili smo se; dež je pršel in bilo je lepo doživetje. A kot vemo, čas na ribolovu neverjetno hitro beži in tudi tokrat ni bilo nič drugače. Tik pred poldnevom sem se poslovil. V Ljubljano iz Grosuplja ni daleč, a sem zamujal. Ni lepo, toda nisem se preveč vznemirjal. Mojstra žara bodo že počakali.

Mini ščukijada se je končala brez ščuk. Srečanje z njimi smo soglasno preložili na kateri drug dan.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

BELIČARJENJE NA DOLENJSKEM

Pređen zapade sneg

Konec oktobra je in smo na Dolenjskem. Megla se vleče čez doline, njene mastne kaplje bežijo z dreves. Jutranji mraz nam ne ostane dolžan in nas štípa v nos, ko prekladamo ribiško kramo iz avtomobila na ribolovno mesto. Vse je mirno in tiho, jesen se počasi umika teti zimi. Pozni smo, obrisi sonca se že kažejo za bližnjim hribom. Petkova noč je bila dolga in težka, a danes je nov dan. Razlog za veselje in vznemirjenje, saj gremo na ribolov. Ideja je, da bi začeli z lovom ščuk, nato pa bi se lotili krapov. Nič lažjega. Ali pač?

Poznojesenski in zimski ribolovi so vedno zanimivi. Dan je kratek, zunaj je neudobno mraz, a želja po lovu je prevelika. Ni se še zgodilo, da bi zaradi vremena ostali v postelji! Izid je v temnejši polovici leta sicer precej bolj negotov kot v toplejših mesecih, polnih obilja. A škarje in platno, oprostite, uspeh pri ribolovu, je v ribičevih rokah. Preden zapade sneg, smo se še zadnjič podali na beličarjenje z opremo, ki jo uporabljamo poleti. Zabavali smo se, hkrati pa nam je revir dal tudi dobro lekcijo o ribolovu na večji globini.

Revir

RD Sevnica, ki gospodari z ribnikom Krmelj, je menda bolj znana po reki Savi in Mirni. V prvi živijo lepi somi, krapji, smučji in boleni. Kot so nam povedali ribiški prijatelji, je mogoče lepo loviti tudi belice in druge zanimive sladkovodne ribe (nekaj ulovov je zabeleženih v Ribičevi rubriki Kapitalni ulovi). Mirna je na drugi strani manjši in intimnejši revir s hitrejšim tokom in bistrejšo vodo. V zgornjem delu je zanimiv muharski revir, v spodnjem pa je mogoče ujeti tudi kakšno lepo ščuko, klene, mreine in sulce.

V ribniku, ki smo ga obiskali, prevladujejo krapji, ščuke, klene, rdečeperke, pa tudi kakšnega smučja in linja je mogoče ujeti.

Kot smo že namignili, je globina ribnika precej velika, menda celo do 20 m. Ribnik je nastal na območju nekdanjega dnevnega kopa premoga, zato to niti ni tako nenavadno. Dobro je, da ribič to ve že pred ribolovom in se med njim ustrezno prilagodi.

Lovimo na način ujemi in vzemi, obstaja pa tudi nočna dovolilnica, kar je izjemno pohvalno. Dnevna dovolilnica stane 15 evrov (v kombinaciji z nočno 10 evrov), nočna pa 10 evrov (velja le v kombinaciji z dnevno dovolilnico!). Od načinov ribolova so dovoljeni vijačenje, beličarjenje in talni ribolov, od vab pa tiste rastlinskega, živalskega izvora in umetne. Ribolov

Pogled na ribnik Krmelj med Sevnico in Trebnjem. Poseljujejo ga krapji, ščuke in druge zanimive ribolovne vrste rib.

Približen položaj ribnika Krmelj R12 na zemljevidu Slovenije

je dovoljen le z eno ribiško palico, kar zagrizenim kraparjem ne bo všeč. A tudi tako lahko kaj ujamemo.

Dostop do ribnika je mogoč iz Mokronoga ali Sevnice. Cesta je lokalna, a prav nič dolgočasna, podeželska okolica pa izjemno slikovita. Dovoz do ribnika je urejen, parkirnih mest pa dovolj.

Ribolov

Prvi vtis je pomemben, a lahko nesramno prevara. Ko smo dopoldne

prispeli pred ribnik, smo menili, da bo ribolov otročje lahek – v slogu tekmovalne trase s polkilogramskimi krapji. Ha! Ne v Krmelju.

Še dobro, da se nam je pri ribolovu pridružil prijatelj Nejc. On namreč pozna vsako tamkajšnjo luknjo, prehode in z ovirami prepredene predele. Kar zadeva globino, je ribnik izjemen. Precejšen del je namreč ena sama kotanja! Prav zanimivo je opazovati laks, kako izginja v globine ribnika. Tega na drugih podobnih revirjih zlepa ne doživimo. A poznavanje globin smo prihranili za krapolov. Najprej smo se posvetili ščukolovu oziroma, pravilneje rečeno, poskusu ščukolova.

V vodnem rastlinju in pod lokvanji prežijo pogoste ščuke. Dve manjši smo tudi opazili, a jih naše umetne vabe niso zanimale (razen enega prijema, ki se ni končal v ribičevo korist). Prečesali smo tudi globlje dele in modrovali, katere umetne vabe bi bile najprimernejše. Okronani z neuspehom pri vijačenju smo se

Plaho jesensko sonce je z gladine odgnalo še zadnje meglice in pričaralo čudovit ribiški dan.

Pri ribolovu ščuk v gostem vodnem rastlinju je ribiški prijatelj Nejc stavil na umetno žabo. Rezultat? Veliko zabave in en prijem. Zanimiv uvod v poučen ribolovni dan.

lotili beličarjenja. Nejc nas je napotil na udobno mesto na SZ strani ribnika in razložil oblikovanost dna, ki je izjemno pestro. Dno je sicer nekoliko zamuljeno in prekinjeno z manjšim kamenjem, voda je razmeroma bistra.

Cilj je bil, da bi ujeli krapa ali linja. Pri ribolovu smo zato uporabljali klasično navezo za krapolov, ki smo jo nekoliko skrajšali. Velikost trnkov smo zmanjšali na #8 oziroma #10. Od vab so se izkazale vse, ki smo jih uporabljali, in sicer kombinacija

zrn umetne in sladke koruze, vloženi kostni črvi in obogateni lebdeči bojlji. Slednji so bili za krape morda še najzanimivejši, pa tudi manjše ribe niso mogle raztrgati vabe.

Ker je ribolov dovoljen le z eno palico, s pripravami nismo imeli veliko dela. Dobro staro palico za beličarjenje, ki jo angleško govoreči poznajo tudi pod imenom *float*, smo nastavili na piskač in čakanje se je začelo. Da bi ribe hitreje privabili do vabe, smo uporabili manjši krmilnik in vanj natlačili nekaj krmila na osno-

Obilje manjših belic zagotavlja bogato pogrnjeno mizo za ščuke. Zabaval se bo tudi ribič, ki rad lovi z lahkim priborom, denimo polagalko.

Ocenjevalni list

Revirje ocenjujemo tako, da vsako izmed sedmih kategorij ocenimo z oceno od 1 do 6. Kategorije so ustrezno ovrednotene, kar pomeni, da sta npr. čistoča vode ali ribja populacija pomembnejši kategoriji kot možnost parkiranja ali dostop do vode.

Vodotok: Ribniki Krmelj R12
Revir: Ribnik brez pritokov in odtokov
Upravljavc: RD Sevnica

Kategorije in vrednost (faktor)	Obrazložitev kategorije	Ocena od 1 do 6	Rezultat (zvezdice)
Kakovost vode 0,20	Čistost vode in okolice vodotoka. Splošna senzorična ocena.	6,0	1,2000
Pestrost ribolova 0,10	Ali je na revirju primeren ribolov za začetnike in izkušene ribiče. Pestrost vodotoka s stališča načina ribolova.	4,0	0,4000
Cena dovolilnice 0,10	Ocena razmerja med kakovostjo ribolova in ceno dnevne dovolilnice.	5,0	0,5000
Ribja populacija 0,30	Možnost ribolova več ribjih vrst v različnih letnih časih.	4,0	1,2000
Pristop do vode 0,075	Zaraščenost vodotoka, udobnost pri ribolovu (metanje).	6,0	0,4500
Dostop do revirja 0,075	Prometna povezanost, možnost primerne parkiranja.	6,0	0,4500
Ocena upravljavca 0,15	Dostopnost do pomembnih informacij, odzivnost informacij, odzivnost in prijaznost upravljavca.	6,0	0,9000
		37,0 točk	5,1 zvezdice

Z jesenskim soncem obžarjen piskač. Tokrat se ni oglašal pogosto, a ko se je, je bil prijem zanesljiv.

vi ribje moke in kuhanega žita. Nismo prepričani, če je delovalo; morda bolj na našo psiho in samozavest kot na dejanski ulov.

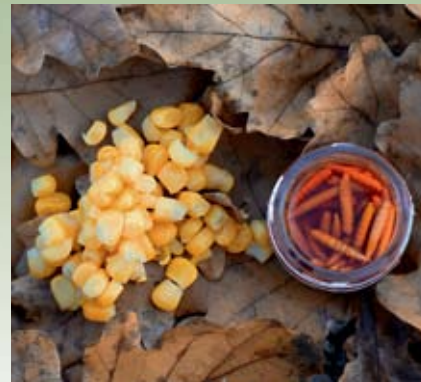
Do približno dveh popoldne še nismo imeli prijema. Malo nas je začelo skrbeti, zato smo intenzivneje preizkušali različne vabe in ribolovna mesta. Kratkotrajni ribolovi so glede tega izjemno naporni, poznavanje oblikovanosti dna pa bistveno pripomore h končnemu zadovoljstvu. Globljo vodo smo počasi zamenjali s plitvejšo, iz približno 10 m globine smo se počasi premikali na območja z globino od 5 do 6 metrov. Ocene

Tihožitje s krapom v podmetalki. Hvala, oktober, dober si bil do nas!

Globinski krap je končno na suhem! Prav zanimiv je ribolov na tem ribniku, saj je razdalja med ribičem in vabo skorajda manjša, kot je globina, kjer lovimo.

Pri krapolovu smo uporabili lebdeči bojlji, zrna sladke koruze in vložene kostne črve z aromo vanilije. Vse omenjene vabe so se dobro izkazale.

Prelepa repna plavut enega od ulovljenih krapov.

Na plitvino sta se sredi dneva prikradla dva krapa, ki sta rila po mehkem dnu, očitno izbrskala nekaj okusnih zalogajev in se nato tako hitro, kot sta prišla, tudi izgubila v globine.

so seveda približne. Sprememba se je očitno obrestovala, piskač je pel zmagoslavno melodijo. Prijemi so bili nežni, pa tudi precej močni, podobni poletnim prijemom sveže vloženeh »mopedistov«. Od vseh omenjenih vab so se krapji najbolje odzvali na rahlo začinjene lebdeče bojljije, premera 16 mm.

Na nasprotni strani ribnika sta

lovila dva domačina; spoznali smo ju po gromkem smehu in pojočem dolenjskem naglasu. Prvi je zapel lepega krapa, drugi pa ga je čakal s podmetalko (z varne razdalje je bilo videti, kot bi v rokah držal debel kij za baseball). Ujela sta prav lepega luskinarja, težkega okoli sedem ki-

logramov. Le zakaj se ni zmotil in zaplaval še malo nad naše vabe!?

Z ribolovom smo končali pozno popoldne, ko je sonce utonilo za oskubljenе bukve. Ko se je ohladilo, so tudi ribe prenehale prijemat. Pa saj je bilo dovolj. Prste na nogah smo imeli že čisto otrple, čas je bil za obisk vinske kleti.

Vtisi

Ribolov je bil dober in ob ribniku smo se dobro počutili. Lepo se je bilo usesti in uživati v odhajajoči jeseni. Tudi nekaj rib smo uspeli ujeti. Življenje je lepo! Pri ocenjevanju smo zato revirju pripisali odlične ocene: dobil je 37 točk (od 42 mogočih) in odlično končno oceno 5,1 zvezdice (od 6 mogočih).

Takšnih ribnikov, kot je ribnik v Krmelju, smo videli že veliko. A ne moremo se jih naveličati! Prav vsak ima svojo zgodbo, prinese nov izziv in veselje. In naj se sliši še tako obrabljeno, pri njihovem obisku res ne gre za *mega* ulove. Preprosti domači ribniki te enostavno sprejmejo, če jih razumeš. Če se zavedaš, da so v življenju najlepše tiste stvari, ki so najenostavnejše, najpreprostejše.

Lepo je, ko se na povsem običajno soboto odpre nov svet. Ko prideš na popolnoma neznano vodo in se spoznavaš s tamkajšnjim terenom. Trudiš se pri lovu in narediš nekaj, kar deluje. Uloviš ribo. Pomislimo, okoli tega se pravzaprav vrti naša ribičija! Okoli doseganja ciljev, kakršnihkoli že. In okoli tega, da cenimo, kar imamo. Da lahko pridemo svobodni v urejen revir. Kupimo dovolilnico, uživamo v naravi in sadovih dela neke osebe. Človeka, ki se je nekoč lotil naloge in uredil to, kar vidimo. Pa čeprav gre le za navaden lokalni ribnik, kar pogosto slišimo.

Čim več takšnih ribnikov!

Jure Ušeničnik

Tale pogled si bomo vtisnili v spomin in ga nosili pri srcu, da nas bo grel v dolgočasnih zasneženih temnih mrzlih zimskih dneh.

KASTING

Izjemen uspeh Tjaše Flajs

Konec julija je na Poljskem v mestu Pulawy potekalo mladinsko svetovno prvenstvo v kastingu. Slovensko zastopstvo na tem svetovnem prvenstvu je bilo zelo okrnjeno, saj sva slovenske barve zastopala samo mladinka Tjaša Flajs in jaz kot trener.

Na mladinskem svetovnem prvenstvu je v konkurenci mladincev tekmovalo petindvajset mladincev, med mladinkami pa enajst mladink iz petih držav. Tekmovanje je potekalo v prijetnem vzdušju na mestnem stadionu v Pulawyju. Prvi dan tekmovalna so bile na sporedu tri discipline. V prvi, *muha cilj*, se je Tjaša uvrstila v finale med prvih šest tekmovalk z drugim najboljšim rezultatom. Sledil je finale. Glede na dober rezultat, s katerim se je Tjaša uvrstila v finale, je bilo pričakovati, da bo posegla po visoki uvrstitvi, vendar je v finalnem nastopu nekoliko podlegla tremi in se na koncu uvrstila na peto mesto. Dober rezultat nama je dal veliko motivacijo za nastop v naslednji disciplini, *muha daljava*, pa tudi treningi so pokazali dobro pripravljenost. Na tekmi se je Tjaša tudi v tej disciplini uvrstila med šest najboljših z drugo daljavo, 39,83 m. V finalu pa je dala vse od sebe in tako z drugo daljavo v finalu osvojila srebrno medaljo. Prvo mesto je osvojila Katerina Bilkova s Češke (41,06 m), drugo Tjaša Flajs (39,70 m) in tretje Katerina Roblova, prav tako s Češke (38,93 m). Seveda je bilo veselje nepopisno, saj je bila to prva medalja, ki jo je Tjaša osvojila na mladinskem svetovnem prvenstvu. Vendar pa za veselje ni bilo časa, saj je bila na sporedu še tretja disciplina prvega tekmovalnega dne, *obtežilnik cilj*, v kateri je Tjaša dosegla osmo mesto. Kljub osmemu mestu pa je po prvem tekmovalnem dnevu v seštevku rezultatov

Tjaša Flajs z osvojeno srebrno medaljo

treh disciplin dosegla izjemno drugo mesto za Čehinjo Katerino Roblovo in pred Lenko Ticha, prav tako s Češke.

Naslednji tekmovalni dan sta bili na sporedu dve disciplini. Najprej je bila na sporedu disciplina *obtežilnik natančno*, v kateri se je Tjaša uvrstila na osmo mesto. Sledila je še zadnja disciplina, *obtežilnik daljava enoročno*. V tej disciplini se je Tjaša prav tako uvrstila v finale s četrtrim rezultatom, v finalu pa je na koncu zasedla šesto mesto. S svojimi rezultati v vseh petih disciplinah je na koncu zasedla izjemno šesto mesto v peteroboju. Z osvojitvijo naslova svetovne podprvakinje v disciplini *muha daljava* in šestim mestom v

peteroboju je Tjaša Flajs dosegla tudi največji uspeh slovenskega kastinga, saj nobeni mladinki doslej ni uspelo osvojiti medalje na tako velikem tekmovalju in se v peteroboju prebiti med najboljših šest na svetu.

Z lepimi vtisi s svetovnega prvenstva sva se naslednji dan odpravila domov. Pred nama je bilo kar 1300 km vožnje. Proti večeru sva prispela v Tolmin in doma pri Tjaši naju je pričakalo pravo presenečenje. Domači in sosedje so ji pripravili izjemen sprejem, kot se spodobi za prave zmagovalce. Tjaša sta kasneje sprejela tudi UO RD Tolmin ter predsednik Milan Berlot. Ob tej priložnosti so ji izročili darilo za njene uspehe na svetovnem prvenstvu.

Tomo Sotenšek

Podelitev medalj v disciplini muha daljava

LOV KRAPOV Z OBTEŽILNIKOM

DESETI DONAVSKO-JADRANSKI POKAL

Osvojili so ga Hrvati

RD Bistrica, Ilirska Bistrica, je med 30. avgustom in 2. septembrom na jezeru Mola gostila mednarodno tekmovanje za deseti Donavsko-Jadranski pokal v lovu krapov in amurjev (v nadaljevanju: DJP LKO).

Odločitev, da bo letos DJP LKO potekal v Sloveniji, je konec prejšnjega leta sprejela donavsko-jadranska ribiška organizacija RAJP (Ribolovna asociacija jadransko-podunavska), ki je nadaljnje aktivnosti o izbiri izvajalca tekmovanja prepustila Ribiški zvezi Slovenije. Le-ta je za izvedbo tekme izbrala RD Bistrica, Ilirska Bistrica, ki je za to že predhodno izkazala svojo pripravljenost.

Na letošnje tekmovanje se je prijavilo 12 ekip iz petih držav: dve iz Bosne in Hercegovine (CT Kiseljak, CT Štuka Velika Kladuša), ena iz Črne gore (CT Vodene Lisice), tri iz Hrvaške (Karas – Bilje, Slavonac – Lipik, ŠUD Šaran Našice Pecka), dve iz Srbije (USR Barica, VSR VIP) in štiri iz Slovenije (RD Bled, RD Kočevje, RD Pesnica). Na podlagi veljavnih pravil je kot gostiteljica možnost nastopa izkoristila tudi domača ekipa RD Bistrica, Ilirska Bistrica, ki sta jo zastopala Aleš Deželak in Robi Krhin. Ker se tekme iz še neznanih razlogov ni udeležila ena ekipa iz BiH, je tako v konkurenci tekmovalo 11 ekip.

Skladno s programom se je pri-

Člani organizacijskega odbora

reditvev uradno začela v četrtek, 30. avgusta, s svečanim odprtjem tekmovanja. Udeležence, goste in druge prisotne so nagovorili člani častnega odbora: Zlatko Svenšek, predsednik RD Bistrica, Ilirska Bistrica, dr. Miroslav Žaberl, pred-

sednik RZS, in Emil Rojc, župan Občine Ilirska Bistrica.

Po uradni predstavitvi vseh nastopajočih ekip, med katero je bil opravljen tudi žreb vrstnega reda žreba tekmovalnih mest, je v jurčku pod ribiškim domom

Zmagovalna ekipa Slavonac Lipik z enim izmed ulovljenih krapov

Člana domače tekmovalne ekipe RD Bistrica

Zaključna razglasitev rezultatov in podelitev medalj ter pokalov

Udeleženci desetega Donavsko-Jadranskega pokala, Mola 2018

zadišalo izpod peke. Imenitno in raznovrstno večerjo je ob pomoči svoje žene pripravil kuharski mojster Rihard Baša, ribiči domače RD pa so udeležence in goste razvajali z domačimi postrvmi na žaru. Dobro voljo in zabavno druženje so zaokrožili še muzikantje domače skupine Kerglci izpod Ahca.

Na podlagi pravil FIPS-ed ter določil organizatorja in izvajalca DJP LKO se je prireditev nadaljevala v petek z žrebom tekmovalnih mest, odhodom na ribolovna mesta in začetkom tekme ob 10. uri. Poudariti velja, da je tekma ves čas potekala

v športnem duhu, brez zapletov in v skladu s pravili tekmovanja, za kar je budno skrbela sodniška ekipa skupaj z delegatom, predsednikom organizacijskega odbora (Marinko Crnkovič, Željko Maček, Iztok Grlj in Boris Galekovič) ter tehtalci, člani RD. K temu so svoje prispevale tudi tekmovalne ekipe, ki so v izjemno izenačenem krapolovu ves čas skrbele, da končni zmagovalec ni bil znan vse do zadnjega tehtanja in objave končnih rezultatov.

Tekmovanje je sicer potekalo v zelo muhastem vremenu, tekmovalcem in organizatorju je bilo

namenjenih nekaj sončnih žarkov le na začetku in koncu prireditve. Vse skupaj pa kaj dosti ni vplivalo na razpoloženje rib, saj so pridno pobirale vse vrste vab, ki so jim jih ponujali ribiči.

Po 48 urah neprekinjenega ribolova so ekipe skupaj ujele skorajda 800 kilogramov krapov, ki so po tehtanju odplavali nazaj v jezero.

Po – kot že zapisano – zelo izenačeni tekmi je končno prvo mesto in 10. donavsko-jadranski pokal osvojila ekipa Slavonac – Lipik s Hrvaške, ki je skupno ujela dobrih 129 kg krapov. Ista ekipa je ujela tudi najtežjega krapa na tekmi (9,925 g).

Drugo mesto je pripadlo ekipi RD Kočevje, ki je skupaj ujela le slabe tri kilograme manj (126,375 g), tretje pa je osvojila RD Pesnica, katere tekmovalca sta ujela nekaj manj kot 125 kilogramov krapov.

Domača ekipa RD Bistrica, Ilirska Bistrica, je v konkurenci prvakov in podprvakov nacionalnih prvenstev osvojila osmo mesto in vsekako izpolnila svoja in družinska pričakovanja.

Na uradni razglasitvi rezultatov so udeležence nagovorili predsednik organizacijskega odbora Boris Galekovič, sekretar RZS Igor Miličič ter podžupan Občine Ilirska Bistrica Peter Štavar. Najboljšim tekmovalcem in ekipam so podelili zaslužene medalje in pokale.

Prireditve se je v prijetnem vzdušju ob izmenjavi izkušenj in doživetij ter pohvalnimi besedami gostiteljem za odlično organizacijo in izvedbo prireditve končala s kosilom, ki ga je pripravilo osebje gostilne Pri Matetu (Simon Urbančič, s. p.).

Pri izvedbi desetega Donavsko-Jadranskega pokala velja ob koncu omeniti še vse donatorje, ki so bili: (Občina Ilirska Bistrica, Ribiška zveza Slovenije, Lesonit, JBI, Avtomati Štefančič, Sintal, Magro, Avto Martinčič, Grafična delavnica Bor, Rimex, Pivka Perutninarstvo, Ribiškekarte, Rihard Baša, Trgovina Kostevc in kmetija Biščak), ki so RD organizatorici brez pomisleka dobrodušno pomagali, da je izjemni dogodek pripravila tako, kot ga je – z odliko!

*Besedilo in fotografije:
Iztok Grlj*

Državni prvaki 2018 so Klemen Šoštar - Rožič, Robert Kolegar in Primož Adanič

Na Šmartinskem jezeru je v organizaciji RD Celje potekalo 27. Državno prvenstvo mladih ribičev v lovu rib s plovcem (DP LRP) v kategorijah U-15, U-20 in U-25.

Na tekmovalstvu je tokrat nastopilo triindeset obetavnih mladih tekmovalcev iz različnih krajev Slovenije, ki so zastopali RD Celje, Koroška, Lendava, Litija, Ljutomer, Majšperk, Metlika, Mozirje, Pesnica, Ptuj, Radeče, Radgona, Slovenska Bistrica, Šempeter, Velenje in Zagorje. Naštete RD si zaslužijo javno priznanje in pohvalo za uspešno delo z mladimi ribiči. A ob tem ostaja skrb vzbujajoče vprašanje, da v nekaterih RD pozablajo na naše zanamce, saj bi morala biti njihova udeležba številčnejša. Po mnenju prisotnih mentorjev bi moralo DP – mladi potekati na nivoju ligaškega sistema vsaj petih tekmovalcev, če želimo, da bomo tudi v prihodnje na področju tekmovalnega ribolova obdržali vidno mesto na mednarodnem prizorišču.

Na julijskem sobotnem jutranjem zboru se je v ribiškem domu RD Celje ob jezeru zbrala tekmovalno razpoložena ribiška družina mladostnikov. Z njimi so bili njihovi mentorji, trenerji, nekateri starši in drugi spremljevalci. Lepo je bilo videti njihovo prizadevno pripravljanje na prvi tekmovalni nastop 27. DP LRP, zelo pomemben za dosego skupnega končnega rezultata dvodnevnega tekmovalstva.

Predtekmovalno delavnost tekmovalcev in njihovih trenerjev je prekinila

napoved žrebanja, po katerem so sledili pozdravni nagovori predsednika RD Celje Štefana Zidanška, predsednika Tekmovalne podkomisije LRP RZS Branka Zeliča in predsednika Tekmovalne komisije RD Celje Srečka Laha. Vsi so tekmovalcem zaželeli veliko uspeha in športne sreče na tekmovalstvu in začelo se je zares.

Tekmovalci so bili starostno razdeljeni na treh ločenih tekmovališčih (U-15, U-20 in U-25), a vsi na isti brežini Šmartinskega jezera. V njem živijo številne trofejne ribe (veliki in težki somi, amurji, krapji), ki so za športnega ribiča veliko veselje, če le zagrizejo v ponujeno vabo. A žal se v večini primerov tekmovalcev zaradi namenskega tekmovalnega pribora na tekmovalstvu v LRP ribe, težje od 8 kg, ne razveseli, saj njegov laks le redko zdrži tolikšno težo ribe.

K sreči v tem jezeru živi veliko manjših rib, ki so za tekmovalno dejavnost primernejše. V mislih imamo predvsem krape in ploščiče, težke od 1 do 2 kg, pa manjše babuške, rdečeočke itn. Med številne manjše ribe, ki jih pogosto imenujemo ribji drobiž, spadajo tudi zelenike, ki le poredko zrastejo prek 15 cm dolžine, a so zelo priljubljene športne ribe, predvsem zaradi neutrudne dinamike (hitrosti). Mnogokrat so za tekmovalca

rešilna bilka, kadar se večja riba ne zmeni za ponujeno vabo.

Podobno se je dogajalo tudi na letošnjem DP LRP na Šmartinskem jezeru, saj krapji nad ponujeno hrano niso bili preveč navdušeni, od večjih rib pa je prišla le kakšna babuška ali ploščič. Tokrat so naše mlade ribiče osrečevale predvsem zelenike, rdečeočke, manjši ploščiči itn. Žal ponujene vabe tekmovalcev niso premamile niti ene malo večje ribe, ki bi preizkusila ribiško sposobnost mladega tekmovalca.

Tekmovalke in tekmovalci so se oba tekmovalna dneva zelo trudili in temu primerno uspešno lovili.

Lepo je bilo videti vsečno tehniko ribolova, kamor sodi natančno privabljanje rib tako z roko kot s pomočjo frače na razdalji kakih 40 m od brega, hitro lovljenje majhnih rib, urno premikanje plovčka in s tem iskanje ribe na različnih globinah, hitro menjanje različno dolgih polagalk ter hitra in predvsem pravilna izbira ter menjava končnih delov palice štek. Vse naštetu naši mladi tekmovalci suvereno obvladajo, za kar imajo zasluge predvsem njihovi prizadevni mentorji oz. trenerji, ki si za svoje zanesenjaško delo zaslužijo javno pohvalo. Če ne bi bilo takih ljudi, bi bile naše ribiške vrste iz leta v leto verjetno še krajše.

V kategoriji U-15 so bili najuspešnejši (z leve): drugo mesto Luka Grivec, državni prvak Klemen Šoštar - Rožič in tretje Leon Košič.

Najuspešnejši v kategoriji U-20: (z leve): drugo mesto Klementina Križanec, prvo Robert Kolegar in tretje Rok Košenin

Najboljši v kategoriji U-25 (z leve): drugouvrščni Rok Vinko, prvak Primož Adanič in tretjevrščni Žiga Černelič

Državni prvak v kategoriji U-20, Robert Kolegar, prejema čestitke predsednika RD Celje Štefana Zidanška.

Državni prvak U-15 Klemen Rožič - Šoštar skupaj z očetom in mentorjem - trenerjem Robertom

Klementini Križanec, uspešni tekmovalki iz Slovenske Bistrice, je zmaga ušla za las.

Na dvodnevem DP LRP smo bili priča zelo izenačenim nastopom najmlajših tekmovalcev (U-15) in tistih malo starejših (U-20), le pri najstarejših (U-25) je najboljšemu uspelo za dve točki premagati svoja najbližja tekmeča za naslov državnega prvaka.

Kategorija U-15

V izenačenem dvoboju sta v obeh dneh osvojila sektorski zmagi (A, B) Klemen Šoštar - Rožič iz RD Metlika in Luka Grivec iz RD Šempeter. Naslov državnega prvaka je z večjo težo ujetih rib osvojil Klemen (2 NT in teža 8.960 g), drugo mesto je osvojil Luka (2 NT in teža 6.340 g), za tretje so se potegovali kar trije zelo uspešni in obetavni tekmovalci; osvojil ga je Leon Košič (4 NT in teža 6.720 g) RD Celje. Četrto mesto je osvojil Gal Dragar (4 NT in teža 5.320 g) RD Radeče, peto Jernej Romih (4 NT in teža 4.850 g) RD Celje itn.

Kategorija U-20

V tem najštevilnejšem starostnem razredu se je za naslov državnega prvaka potegovalo petnajst tekmovalcev, med katerimi sta bili tudi izjemno konkurenčni tekmovalki Klementina Križanec iz RD

Slovenska Bistrica in Urška Žonta iz RD Radeče, ki sta v fantovski družbi povzročili kar nekaj zadrege, saj sta nekatere med nimi premagovali kot za šalo.

Za laskavi naslov sta se tokrat borila Robert Kolegar (RD Ptuj) in obetavna tekmovalka Klementina Križanec (RD Slovenska Bistrica), saj sta oba tekmovalna dneva gladko zmagala v svojih sektorjih in prejela skupno le po dve NT. Tudi v tej kategoriji je odločala teža. 7.830 g ujetih rib je Robertu zadoščalo za osvojitve naslova državnega prvaka, Klementina Križanec pa je s težo 7.160 g rib že tretje leto zapored osvojila drugo mesto, kar jo je navkljub lepemu dosežku razžalostilo. Tretje mesto je osvojil Rok Košenina (3 NT in teža 5.940 g) RD Celje, četrto je zaradi večje teže rib dosegel Matic Grivec (4 NT in teža 8.080 g) RD Šempeter, peto Miha Kukovec (4 NT in teža 7.970 g) RD Radgona, šesto Urška Žonta (4 NT in teža 6.800 g) RD Radeče itn.

Kategorija U-25

V skupini najstarejših mladostnikov se je za naslov prvaka Slovenije potegovalo pet tekmovalcev. Po pričakovanih napovedih je naslov osvojil najmlajši prizadevni član

ekipe večkratnih državnih prvakov RD Pesnica - Lenart, Primož Adanič, ki je na dvodnevem DP v omenjeni skupini prejel najmanj negativnih točk (3 NT) in ujel 8.600 g rib. Drugo mesto je osvojil Rok Vinko (5 NT in teža 7.800 g) RD Ptuj in tretje Žiga Černelič (5 NT in teža 7.300 g) RD Brestanica Krško. Na nehvaležno četrto mesto se je uvrstil Tom Čopar (8 NT in teža 6.120 g) RD Mozirje, na peto pa Luka Lesjak (9 NT in teža 4.040 g ujetih rib).

Vsem trem državnim prvakom in tudi njihovim najbližjim »zasledovalcem« za dosežene izjemne rezultate letošnjega DP iskreno čestitamo, preostalem tekmovalcem pa želimo, da bi v prihodnji tekmovalni sezoni uresničili svoje skrite želje.

Letošnja neverjetna točkovna izenačenost doseženih rezultatov mladih tekmovalcev je rezultat njihovega dela ter priznanje njihovim mentorjem - trenerjem, RD in njihovim staršem za vložen trud. To je prava pot, da dosežejo raven vrhunskih tekmovalcev in prepoznavnost slovenskega tekmovalnega ribolova tudi zunaj naših meja.

Jože Šmejc

Največja je merila 90 cm

Marljivi organizatorji Ščukarskega društva v Zmajevem revirju, ki poteka v Ljubljani in ima že nekajletno tradicijo, so s številnimi udeleženci znova dokazali, da je v Ljubljani in Iščici mogoče ujeti številne in velike ščuke. Letošnje srečanje, ki je bilo peto zapovrstjo, je znova potreglo s pestrim dogajanjem, dobro ribiško družbo in ulovom lepih rib. Največja med njimi je merila zavidljivih 90 cm.

Minulo Ščukarsko društvo je potekalo nekoliko prej kot zadnja leta, 15. septembra. Stabilno vreme in ugoden vodostaj sta obetala dobro udeležbo, ki je stalnica na druženjih v organizaciji članov RD Barje. Kakovostni revirji, lepi ulovi in bogate nagrade so še vedno magnet za domače ribiče in tudi številne turiste. Ne enih ne drugih na srečanju ni manjkalo.

Po jutranji pogostitvi so se odpravili na Ljubljanico in Iščico. Nekateri že zelo zgodaj, saj so si obetali zanimiv ulov. Ljubljanica je s svojimi pritoki že desetletja znana kot odličan revir za ribolov zobatih plenilk, poleti se nanjo odpravijo kraparji, pozimi pa tudi sulčarji. Ugodna oblikovanost reke in njene okolice, obilje hrane in kakovostna voda zagotavljajo dober stalež več kot 15 ribolovno zanimivih ribjih vrst. Med njimi so zadnja leta daleč na prvem mestu prav ščuke, sem in tja ribiča preseneti tudi smuč. Ker je ribolov mogoč z obale in s čolna, je tudi pestrejši in zanimivejši. Tudi udeleženci društva so lovili tako; tisti s čolna so se hitro podali v zelena nedrja Ljubljanskega barja ali v središče glavnega mesta, drugi pa so lovili z obale. In oboji so bili uspešni!

Že dobro uro po začetku ribolova je mladi ribič David sporočil, da je pred ribiškim domom na Livadi zapel zelo lepo ribo. Ribiški tovariši so se hitro zbrali, pridružili so se jim tudi številni radovedni mimoidoči in nestrpno opazovali utrujanje. Mladinec je debelo ščuko mojstrsko utrudil, kolegi so mu jo pomagali zajeti v podmetalko in izmeriti. Meter se je ustavil pri 90 cm, novica pa je marsikateremu udeležencu društva vlila novih moči in motivacije za nadaljevanje lova.

O ulovih, sicer ne tako bogatih, a vseeno lepih, so poročali tudi drugi. Skupaj so na druženju ujeli devet ščuk, med katerimi je bilo sedem merskih. Čudovita statistika, so se strinjali ob koncu dne, ko so ob obilnem kosilu in dobri kapljici proslavljali ulove in prijateljstvo. Najuspešnejši so prejeli pokale, prav vsak udeleženec društva pa je bil poleg dovolilnice in pogostitve deležen tudi čudovite ribiške kape in uporabne umetne vabe. Zagotovili so jih v trgovini Kostevc iz Kočevja. Organizatorji dolgujejo zahvalo tudi drugim nepogrešljivim pomočnikom dogodka, zlasti trgovini Decathlon, Carpio Pro-Shop, Monster Bite, Loribu, Nold in podjetju Ključ Nardin, ki so s svojimi prispevki oplemenitili dogodek in ga naredili še privlačnejšega.

Sezona lova plenilk na Ljubljanici in Iščici bo trajala vse do konca januarja prihodnje leto. Vsi, ki ste minulo srečanje zamudili, ste lepo vabljeni v revirje RD Barje. Debelih ščuk je v njih še veliko. Dober prijem!

*Besedilo: Nace Nouvel,
fotografije: Aleš Benko*

Čudovita barjanska ščuka, ulovljena v neposredni bližini ribiškega doma RD Barje.

Ščuka dneva, ki jo je ulovil mladi ribič David, je merila okroglih 90 cm.

Dober ribolov, prijateljsko vzdušje in bogate nagrade privabijo na Ščukarsko društvo v Zmajevem revirju vsako leto številne ribiče.

Krap iz Kamniške Bistrice

Ribiči vemo, da so krapji trdožive ribe, ki prenesejo ekstremne razmere, zato se dolgo ohranijo pri življenju. Če ob tem zrastejo v dolžino in še pridobijo na teži, pa je sploh dobro.

No, 12. avgusta 2018 je bila čisto navadna nedelja, ko sem se s krajšo palico za beličarjenje odpravil na ribolov mreene ali klena, ki jih je v spodnjem toku Kamniške Bistrice zares veliko, predvsem večjih primerkov. Na poti do izbranega ribolovnega mesta sem šel tudi mimo večjega tolmuna v neposredni bližini nogometnega igrišča v Domžalah, kjer se mora ribič vsaj za pol minute obvezno ustaviti, da uzre kakšnega velikega lipana, ki se dvigne čisto nad gladino, klena, ki veselo plava v jati, ali morebiti sulca, ki se sonči v kakšni plitvini. Dan je bil sončen, zato je bilo malo čez 19. uro zvečer še popolnoma svetlo. V vodi sem takoj opazil večjo senco. Tik pod površje je počasi priplaval krap; Kamniška Bistrica ima namreč v tistem predelu poletni temperaturo vode okrog 12 do 15 °C. V meni se je prebudila misel, kaj če bi ga poskusil ujeti. A vendar: krapolov v Kamniški Bistrici, sem si mislil? Ne, to ni zame.

Ko sem se namestil na svojem mestu za ribolov belic, sem v vmesnem času zanimivo novico o krapu in lokaciji srečanja z njim prek MMS-sporočila prenesel kolegu Simonu Kovaču, ki je izvrsten krapar, saj zelo pogosto ribari na domačih ribnikih in jezerih, pa tudi v sosednjih državah. Mislil sem si, da bo šel kaj kmalu na ribolov na Kamniško Bistrico in krapa poskusil ujeti.

Krap pod vodno gladino v mrzli Kamniški Bistrici v Domžalah (foto: Tomaž Lavrič)

S Simonom se nisva slišala kakšen mesec. Ob prvem snidenju pa mi je dejal, da so omenjenega krapa v omenjenem tolmunu resnično ujeli. Ker sem dvomil v njegovo trditev, mi je dejstvo podkrepil s fotografijo na mobilnem telefonu. Vendar je v pogovoru o tem fenomenu povedal, da krapa ni ujel sam, pač pa kolega Rok Trebušak, ki je tudi izvrsten krapar in, kot je zanj znano, ujame prav vsako večjo ribo nad deset kilogramov.

Kmalu za tem sem Roka res »pobaral« o novici in potrdil je, da je tri dni za tem – 15. avgusta – ujel omenjenega krapa v Kamniški Bistrici, in sicer s palico, teže od 10 do 35 g, ter hranilnikom, teže 5 g.

Rečni krap na suhem (foto: Rok Trebušak)

Za vabo je uporabil hranilnik, v njem pa brikete za krape, kot jih uporabljajo v ribogojnici. Na trnek je navezal boljše, ki jih izdeluje sam, in rumen bojlji pop up. Povedal je še, da krap ni bil še nikoli ujet, zato je bilo tudi utrujanje temu primerno, saj ima reka kljub poletnim nizkim vodostajem na dnu kar močan tok.

Tehtnica je pokazala dobrih sedem kilogramov. Kot vedno, je Rok tudi tega krapovca spustil nazaj v rečno globino. Mogoče se bom prihodnje leto še sam odpravil na ribolov in v Kamniški Bistrici poskusil istega krapa ujeti tudi sam.

Dr. Tomaž Lavrič

MURA PALOMA

Rekordni som iz ribnika Lenc

Matjaž Pejovič, član RD Mura Paloma, je 3. avgusta v ribniku Lenc ujel soma, kakršnega na tem območju še ni bilo, saj je bil dolg kar 237 centimetrov in težak 115 kilogramov. Po tehtanju in meritvah je odplaval nazaj v ribnik.

Ali gre za slovenski rekord, še ni znano, v družini pa pravijo, da je to vsekakor rekord njihove družine, pa tudi pri sosedih na drugi strani reke Mure, v Avstriji, se nihče ne spominja takšne trofeje. V ribniku Lenc sicer ribiči najpogosteje ujamejo krape, smuče, ščuke, amurje, ploščiče, rdečeoke, zelenike in klene.

Som je sicer največja sladkovodna riba, ki lahko zraste tudi do treh metrov v dolžino in doseže več kot 150 kg. Pretežno se prehranjuje z drugimi ribami, pogosto tudi z mrhovino ali celo vodnimi pticami. Čeprav so nekateri »ljubitelji« živali menili, da bi Matjaž ujetega soma moral stehati in zmeriti ter se gostiti s prijatelji, saj bo pohrustal še veliko drugih rib, nekateri menijo drugače: da je pravilno, da ga je spustil nazaj v ribnik, kar bo prineslo veliko potomcev. Som je sicer plenilec, ki ga upravljavci ribnikov niso preveč veselili. Menijo namreč, da tako velika riba »ne prinaša nič dobrega, ker je zaradi velikosti pojedla tudi velike, zdrave ribe in ne le bolnih. Marsikateri ribnik in jezero sta zaradi velikih kapitalnih somov zelo osiromašena z ribjim življenjem«.

Oste Bakal

Rekordni som iz ribnika Lenc je meril v dolžino 237 centimetrov, tehtal pa 115 kilogramov. Še vedno plava nekje v globinah ribnika ...

Plenilke so spale

Bolen je ena tistih rib, ki jih še nikoli nisem resneje zalezoval. Za to sem sicer imel nekaj priložnosti v spodnjem delu reke Krke, kjer sem jih pred leti lahko opazoval, kako po dva ali trije mirno patrolirajo gori doli po reki. Niti niso bili majhni, tam okoli 80 ali več centimetrov so gotovo merili. Kakšno je trenutno stanje s tem plenilcem kraparskega rodu in brezzobim gobcem, ne vem. Po podatkih, zbranih v knjigi Mete Povž Naše sladkovodne ribe, bolen naseljuje srednjo Savo, Dravo, Muro, Kolpo in srednjo Krko.

Če prej omenjenim bolenom prištejem še tistega, ki sem ga ujel v delti Donave pred nekaj manj kot dvajsetimi leti ter dodam občasno branje o rečnih volkovih v ribiški literaturi in gledanje kakšnega prispevka na TV, so to vse moje izkušnje z njimi.

Pred leti sem obiskal Gradiško jezero pri Lukovici in med hojo po poti ob jezeru v nekem zalivu opazil dve ribi, za kateri sem sprva menil, da sta amurja ali večja klena. Šele ko sem pogledal natančneje, sem ugotovil, da gre najbrž za par bolenov, kar se je izkazalo za resnično. Nisem mogel dolgo zdržati, da se ne bi odpravil na lov; že čez nekaj dni sem z vijačnico v roki stal na bregu jezera in navdušeno ponujal vabe bolenom. Okoli mene je vse pljusalo in ropotalo; ribice so preplašeno skakale iz vode, kar so značilni znaki, da lovi bolen, a na vse moje poskuse se ni odzval prav nobeden. Da le nisem ostal popolnoma suhe podmetanke, je poskrbela ščuka, dolga 65 cm. Obljubil sem si, da se bom vrnil bolje pripravljen, a ponovnega poskusa žal še vedno ni bilo.

Bo pa kar prav, da končam pisanje o bolenih. Ta prispevek jim namreč ni namenjen v tolikšni meri, da bi opravičeval daljši zapis. Uvod služi le za razkritje enega glavnih krivcev, da sem v soboto, 22. septembra, z velikim zanimanjem obiskal ribiško prireditev na Gradiškem jezeru v lovu na največjo plenilko, ki jo je organizirala RD Bistrica Domžale. Dogodek je bil prvi te vrste na omenjenem mokrem zadrževalniku vode, ki ga napaja potok Drtijsčica, in prav radoveden sem bil, kaj vse bodo ribiči ujeli. Če bo le dan pravi. Najbolj me je zanimalo, ali bodo ujeli kakšnega bolena in bi se lahko česa naučil, kar bi kasneje uporabil pri ribolovu.

Drugi razlog (ali pa prvi) mojega obiska pa je bil tradicionalna gostoljubnost ribičev RD Bistrica Domžale. Občutek imam, da se v zadnjih letih še posebej trudijo nekoliko popestriti družabno ribiško dogajanje tudi s

Zgodnja jesen na Gradiškem jezeru pri Lukovici

Topel zajtrk in zadnji napotki organizatorja pred začetkom ribolova

Najmlajša udeleženca prireditve na Gradiškem jezeru, brata Matic in Žan Avbelj, sta bila tudi med najbolj zavzetimi ribiči. Po začetku sta jo takole ubrala po pobočju k vodi. Take potrebujemo!

prireditvami, kot je bila tokratna, na kateri se zberejo ribiči iz vseh vetrov. To je prava priložnost za sklepanje novih znanstev in medsebojno izmenjavo izkušenj v lovu posameznih vrst plenilk na različnih vodah po Sloveniji in v tujini. Ob tem je mogoče izvedeti za kakšno novo vabo, tehniko ribolova in podobno. Po drugi strani pa se lahko srečajo stari ribiški znanci, ki se morda že dolgo niso videli in si imajo zato veliko povedati in se česa

Akcija

Ob 7. uri se je na parkirišču nad jezerom zbralo deset ribičev, da bi se pomerili v konkurenci. Nekatere med njimi sem poznal, nekaj pa je bilo novih obrazov. V svežem jutru sta se topel zajtrk in kavica še kako prilegla, vsi pa smo komaj čakali 8. uro, ko se je akcija uradno začela.

Najhitreje sta bila za vodo najmlajša udeleženca, brata Žan in Matic Avbelj. Kot bi mignil, sta pohitela po

Korak mi je krepila radovednost, katera riba je pravzaprav in kolikšna je. V podmetalki je počivala vitka ščuka, dolga nekaj več kot 50 cm. Seveda ni bila posebno velika, a na koncu po pravilu šteje vsak centimeter. Po merjenju in nekaj fotografijah jo je srečni ribič Zoran Crnkovič spustil nazaj v jezero. Morda bo čez leta postala gospodarica jezera, kdo ve. Ribiči so zavzeto nadaljevali s svojimi opravili, saj je kazalo, da je dan

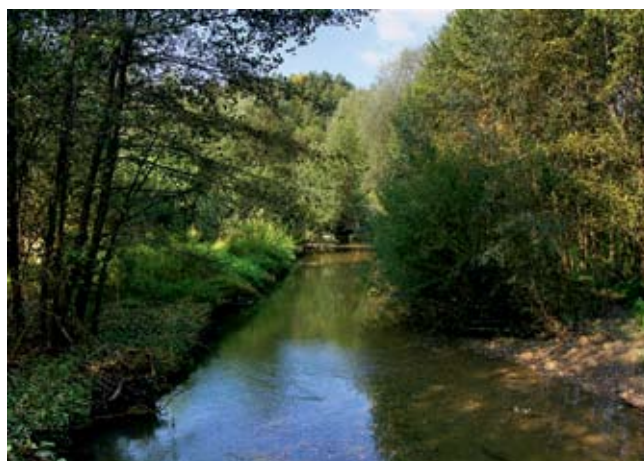
Zoran Crnkovič s ščuko, 50 cm. Prijela je kmalu po začetku prireditve in kazalo je, da bi dan lahko bil tisti »ta pravi«.

Sodelujočih je bilo nekaj manj od pričakovanj, zato pa so imeli ribiči veliko več prostora za ribolov.

Okoli jezera vodi makadamska cesta, dolga okoli 4 km, ki so jo nekateri ribiči, zalezujoč plenilke, prehodili v celoti, spet drugi pa so se raje zadrževali na enem samem območju. Promet z avtomobili po cesti, ki je tudi priljubljena rekreativna pot, ni dovoljen.

Potok Drtjiščica napaja Gradiško jezero s svežo vodo. V njem sem opazil nekaj lepih klenov. Ker je pritok Gradiškega jezera, je treba imeti za lov v revirju Drtjiščica 3 ločeno dovolilnico.

spominjati, kar je po navadi jamstvo za dobro voljo, saj je slišati nemalo ribiških šal in zgodb.

Gradiško jezero s pestro paletto plenilk, kot so ščuka, smuč, som, bolen in ostriz, je za tako prireditev naravnost idealno mesto. Spominjam se, kako so po odprtju jezera za športni ribolov leta 2004 kar naprej prihajale novice o dobrih ulovih predvsem velikih ščuk. Jezero je ravno prav veliko, da ga je mogoče obhoditi in pri tem še vijačiti na privlačnih mestih.

travnatem pobočju k jezeru in pravo veselje ju je bilo opazovati, kako sta vse od prve do zadnje sekunde trajanja prireditve ščukam zavzeto ponujala umetne vabe.

Sam sem se zapletel v pogovor z dolgoletnim ribiškim znancem Francijem Kolencem, ki je bil tokrat zadolžen za merjenje dolžine ujetih rib. Moram reči, da nisva prav dolgo klepetala, ko mu je zazvonil telefon. Prva riba se je ujela in pohitela sva na lokacijo ulova kakih 200 m stran.

pravšnji in da bo pot v mrežo našlo veliko ščuk in drugih plenilk. Tudi sam sem vsak čas pričakoval nov klic na Francijev telefon.

Ali je voljo plenilk po hranjenju pokvaril hladnejši severovzhodnik, ki je začel pihati kmalu po ulovu omenjene ščuke, ne vem. Vem pa, da ga nihče od prisotnih, vključno z menoj, ni bil vesel. Prvič zato, ker ga ni prijetno imeti za vratom, in drugič, ker naj bi slabo vplival na ribe. Vsaj tako meni večina. RIBE SO

Podelitev pokala najuspešnejšemu ribiču srečanja Zoranu Crnkoviču. Priznanja sta bila za svojo prizadevnost deležna tudi Žan in Matic.

Pred časom sem tudi sam poskusil z vijačenjem na Gradiškem jezeru. Cilj so bili boleni, ki pa se niso zmenili za moj vobler. Ko sem ga zamenjal s črno/belo vabo iz zajčje kože, sem ujel tole, 65 cm dolgo ščuko.

namreč naša pozitivna pričakovanja postavile na glavo. Ribiči smo sicer polni optimizma in se ne damo kar tako ugnati v kozji rog, a karkoli so vijačarji potem še ponujali ščukam in ne glede na to, koliko so se pri tem trudili, rezultat je bil enak ničli. No, morda je le kakšna veja, v katero se je

zapela vaba, vsaj za kakšno sekundo ribiču pognala adrenalin ob pomisli, da je za nenaden obstanek vabe kriva ribja čeljust.

Kakorkoli že, dobrega razpoloženja ribji post ni pokvaril. Z ribami je pač tako, da nikoli ne veš, kdaj bo katera prišla, lahko tudi ob tistem znameni-

tem »zadnjem metu«, ki je velikokrat prinesel ribo presenečenemu in že obupanemu ribiču.

Tistih nekaj dopoldanskih ur ribolova je hitro minevalo. Nekateri ribiči so med lovom obhodili celotno jezero

DR. TOMAŽ LAVRIČ, TAJNIK RD BISTRICA DOMŽALE:

»Upravljavci z javnim dobrim moramo stopiti skupaj«

Med prireditvijo sem nekaj časa porabil za razgovor s tajnikom RD Bistrica Domžale dr. Tomažem Lavričem, ki je nanizal nekaj zanimivih razmišljanj o uporabi sodobnih tehnologij, čemur se ribiči v prihodnje ne bomo mogli izogniti. Prej ko se bomo z njimi spopadli, bolje bo. V RD Bistrica Domžale so pri tem že storili nekaj korakov in tako v prihodnjem letu ne bodo več uporabljali članskih dovolilnic v obliki papirnate knjižice, temveč prehajajo na e-dovolilnice, že nekaj časa pa družina posluje, kot pravimo, brezpapirno. To pomeni velik prihranek časa in sredstev, poveča pa se preglednost dela.

Dr. Lavrič, kaj je bil poglaviti motiv za današnji dogodek, prvi te vrste na Gradiškem jezeru, ki je, kot vemo, za ribolov odprt od leta 2004? Pred časom ste priredili tudi prvi skupinski sulčelov na Kamniški Bistrici.

»Ko smo priredili omenjeni sulčelov, smo imeli pred očmi predvsem ribiško druženje, po drugi strani pa nas je zanimalo, kakšen je stalež sulcev v Kamniški Bistrici. Glede na številne ribnike, s katerimi upravljamo, imamo kar nekaj tekmovalnih v lovu krapov, smo s tokratno prireditvijo želeli popestriti dogajanje. Ko smo lani pripravljali načrt ribiških srečanj, smo prišli na idejo, da bi poskusili z lovom na največjo plenilko v Gradiškem jezeru. Zaenkrat štejejo ščuke, boleni in smučiči.«

Skorajda sem prepričan, da je v jezeru veliko

bolenov. Vtis imam, kot bi bila najpogostejša plenilka v jezeru. Je to res?

»Mislim, da bo kar držalo. Pred kakšnimi tremi leti jih je bilo še več, saj smo jih skladno z RGN vlagali in so se dobro prijeli. V tem jesenskem času običajno kar poka po vodi. Danes je žal voda malo kalna in imam občutek, da bi lahko ribe slabše 'delale'. Poleg bolenov je največ ščuk. V letih po odprtju jezera za športni ribolov so se ulovi velikih primerkov, dolgih okoli metra kar vrstili. Sčasoma se je tudi zaradi obsežnejšega ribolova populacija nekoliko zmanjšala, jih je pa še vedno dovolj. Tudi iz tega razloga smo hoteli malo 'potipati' vodo.«

Bo len je vendarle, vsaj po mojem občutku, precej zapostavljena plenilka. Seveda neupravičeno. Zdi se, da je nekaj tega tudi zaradi nepoznavanja in razmeroma redke prisotnosti v tukajšnjih vodah. Poleg Gradiškega jezera ne poznam druge vode v okolici Ljubljane, v kateri bi živel bolen.

»Res je. Mi smo jih pač pred leti namensko vlagali. Sedaj tega ne počnemo več, so se pa dobro prijeli. Ne samo v Gradiškem jezeru, kakšnega je mogoče ujeti na Plastenki in jezeru Pristava pri Mengšu. Dolgi so med 50 in 70 cm, morda tudi več.«

Kako pa ste zadovoljni s potekom današnje prireditve, ki sicer še ni končana. Mislim glede obiska?

»Kot vedno smo poslali številna vabila našim članom in sosednjim RD, informacijo smo objavili na naši spletni strani in facebooku. Priznam, da smo pričakovali nekaj več obiska, predvsem več članov naše družine. Po drugi strani pa imajo sodelujoči zato več prostora, kar tudi nekaj velja. Mislim pa, da je tudi napoved hladnejšega vetra naredila svoje.«

Kaj nas zdaj že napoved nekaj slabšega vremena odvrne od ribolova? Ali pa se raje družimo po raznih elektronskih omrežjih kar iz dneвне sobe in nam ni treba stati na vetru?

»Danes si ribiči žal za ribolov vzamejo vse manj časa; tako tudi za srečanja, kot je današnje. Gre za pristna ribiška srečanja, kjer lahko sogovorniku pogledaš v oči in mu sežeš v roko v pozdrav ali za dober ulov. Po spletnih straneh je to nekoliko težje. Zlasti pri mladih je zadnje čase trend »elektronskega« ribolova in druženja, pri starejših pa se opaža neke vrste naveličanost iz tega ali onega razloga.«

Ker sva ravno pri starosti: kako je s tem v vaši družini? Je glede na povprečno starost članov bolj stara ali mlada?

»Povprečna starost v naši družini je med 52 in 53 let. Imamo 40 mladincev od skupno 320 članov. Pri mladih obstaja začetno obdobje, ko jim je ribolov zelo zanimiv, po nekaj letih želja malo upade – takrat so jim pomembnejše druge reči,

Sobota, 22. september 2018. Skupna fotografija udeležencev in organizatorjev za spomin na prijetno ribiško društvenje na prvem lovu na največjo plenilko Gradiškega jezera.

Dr. Tomaž Lavrič, tajnik ribiške družine RD Bistrica Domžale

potem pa tam okoli 25 do 30 leta starosti znova začutijo interes za ribištvo. Če so imeli kot mladinci dobre izkušnje, se veliko raje v ribištvo tudi vračajo.«

Kot tajnik družine imate prav gotovo dober vpogled v problematiko naše ribičije. Kaj bi rekli, kakšno je stanje?

»Delo tajnika je iz leta v leto bolj kompleksno, tako na področju davčnih predpisov, kot na področju zakonodaje (npr.: Zakon o nevladnih organizacijah) s katerimi moramo zelo pogosto usklajevati našo dejavnost. Administrativnega dela je precej. Pri upravljanju z vodami smo kritični, a zdi se, da vsi premalo storimo za varovanje naših voda, v katere dnevno posegajo gradbeni izvajalci. Tukaj smo ribiči prvi poklicani in bi se morali resneje odzvati. Vendar pa dostikrat o posegu nismo niti obveščeni. K sreči pa imamo dobro urejen nadzor prek čuvajske službe,

ki vsakodnevna opažanja za vodo takoj vnaša v e-Čuvaja. To nam omogoča hitro in verodostojno informacijo, da se lahko hitro odzovemo. Enako hitro lahko ukrepamo glede poginov in podobnih škodnih dogodkov. V naši družini se trudimo imeti kar se le da najboljše stike tako z Zavodom za ribištvo Slovenije kot tudi s predstavniki občin, ki so večinoma glavni nosilci investicij, ter gradbenimi izvajalci.

Gledamo proaktivno v prihodnost. Trenutno se najbolj povezujemo z regionalnim centrom za obveščanje (112), z gasilci in drugimi posredovalci v primeru nesreč in podobnih dogodkov. Zaradi prepoznavnosti in promocije ribiške in naravovarstvene dejavnosti, kar je naša prvenstvena skrb, sodelujemo tudi z drugimi neribiškimi organizacijami. Marsikdo namreč misli, da ribiči zgolj lovimo ribe. Upravljalci z javnim dobrim moramo stopiti skupaj.«

Kako pa izkoriščate sodobne rešitve informacijske tehnologije?

»V tej smeri se zelo trudimo. Omenjenega (aplikacijo) e-Čuvaja naših 14 čuvajev z veseljem uporabljajo. V prihodnjem letu uvajamo kot prva RD v Sloveniji e-člansko dovolilnico, ki bo zamenjala dosedanjo papirnatno knjižico. S tem bomo povečali preglednost in hitrost obdelave podatkov. Računam na leto ali dve uvajanja. Vsakoletne rekapitulacije ob koncu leta vzamejo veliko časa, z novim načinom pa bo potreben le pritisk na tipko, če se izrazim nekoliko poenostavljeno. Že dolgo pa družina posluje brezpapirno in razen tistih dokumentov, ki morajo biti tudi v papirni obliki, so ostali zgolj v elektronski obliki.«

Če prav razumem, gre za preglednost nad celotnim ribiškimi dogajanjem. Kar zadeva e-Čuvaja: kako pravzaprav deluje? Izvedel sem namreč, da ste njegov avtor?

(približno 4 km), spet drugi so se bolj zadrževali na enem območju. Vse do konca ribolova pa smo upali, da se bo ojunčila še katera ščuka, vendar Petrovega blagra ni bil deležen nihče več.

Prireditev se je končala s podelitvijo pokalov najboljšim oziroma najboljšemu ribiču prvega lova plenilk na Gradiškem jezeru Zoranu Crnkoviču, zaradi pomanjkanja rib za 2. in 3. mesto pa se je organizator odločil, da pokala podeli najmlajšima udeležencema Žanu in Maticu. Čestitamo vsem: ribičem za vztrajnost, organizatorju pa za vzorno pripravljeno prireditev, ki se bo, upam da, čez leto ponovila in postala tradicionalna.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

»Precej preprosto. Ko pride ribiški čuvaj na lokacijo kontrole, prek mobilnega telefona vklopi e-Čuvaja in vanj vpiše vsa svoja opažanja na terenu, kontrolo ribičev, stanje okolja in podobno. Vodja čuvajske službe je tako o vsem takoj obveščen. Aplikacija beleži podatke o prodanih ribolovnih dovolilnicah, o številu ribičev, ki lovijo na neki vodi in podobno. Ti podatki so tako RD na voljo v realnem času oz. takoj, kar je izjemna prednost za sprejemanje ukrepov ribiškega upravljanja. Idejo za tako preprosto rešitev je pred tremi leti dal naš čuvaj Robert Maselj. Skupaj s spletnim portalom Ribisekarte.si smo jo konec lanskega leta realizirali, čuvaji pa jo celo letošnje leto zelo vestno uporabljajo.«

Če se malo pošalim, je prihodnost bolj v oblakih?

»(Smeh). In z nogami trdno na tleh. Bomo videli, ali preko oblaka ali česa drugega.«

Vendar pa, če se smem tako izraziti, ne premetavate zgolj papirjev oz. e-podatkov, temveč tudi ribiške vabe. Koliko lovite in katere ribe?

»Letos sem res lovil več kot prejšnja leta. Največ lovim v domačih vodah, nekaj pa še pri naših sosednjih in gostujočih RD. Moram se pohvaliti, da sem vsakič ujel kakšno ribo. Različne vrste od mren, podusti, klenov, linjev, rdeček od lipanov in postrvi.«

Približuje se konec še enega leta. Kaj bi sporočili ribičem?

»Ribičem želim srečno in pa dober prijem. Da bi se čim bolj udeleževali ribiških prireditev, predvsem pa, da so ob vodi in tam uživajo tudi s svojimi družinskimi člani. In seveda: dobrodošli na vode RD Bistrica Domžale.«

Hvala za pogovor in srečno tudi Vam!

Jaka prebira ribiško literaturo

Kazalce na uri smo že premaknili na zimski čas, narava si je vzela čas za počitek. Ko pogledam skozi okno, vidim meglo in dežne kaplje, ki prekrivajo naše dvorišče. In kaj lahko počnem v takih dneh? V šoli sem zelo priden in učenje mi ni nikoli povzročalo preglavic. Tako mi tudi kar nekaj časa ostane za raziskovanje. Na spletu gledam posnetke ribolova, vezanje umetnih muh (kar potem tudi poskusim) in dokumentarne oddaje o naravi. Kako zabavno in poučno!

Ne maram, če dežuje ob vikendih, saj ne morem raziskovati v gozdu ali iti na ribolov. Po kosilu sva šla z mami na sprehod, obula sva gumijaste škornje in skakala po lužah, medtem ko je deževalo. Kako sva se nasmejala! Doma sva se hitro preoblekla v suha oblačila in si pripravila domači čaj z medom in limono, da se ne bi prehladila. Da je čaj še boljši, si dodam skrivno

sestavino, za katero nihče ne ve. To je samo moja skrivnost. Cimet. Veliko žlico cimeta še vmešam v čaj, da diši po vsej hiši. In kako je lepo ob kaminu, ko ogenj počasi prasketa in vse že spominja na praznike. Čez dan je že kar mrzlo in topla oblačila ter napitki so še kako dobrodošli. Da ne govorim o vroči čokoladi s smetano. Jutri bo prišel Matic na obisk. Mamici

bosta srkali kavo, midva pa gosto vročo čokolado s smetano. Veliko si morava povedati, saj si v šoli nisva mogla, saj imamo ogromno dela. Ko sva z mami klepetala in srkala čaj, sem na knjižni polici opazil zbirko ribiških knjig. Kar veliko jih je bilo. Očka je strasten ljubitelj knjig, vendar priznam, da njegove knjižne police še nisem podrobno pregledal. Oh, kako so

me zasrbeli prsti. Nisem želel sam brskati, zato sem sklenil, da bom počakaj, da se bo očka zbudil. Počival je, saj ga je prehlad položil v posteljo. Vedel sem, da se nama bo pridružil na toplem ob kaminu, takrat ga bom povprašal o ribiški zbirki knjig. Kot da bi slišal najin pogovor, je kmalu prišel iz sobe. Usedel se je h kaminu in vprašal, kaj sva počela, medtem ko je spal. Povedal sem, da sva čofotala po lužah in opazovala dežne kapljice, ki so plesale po najinih dežnikih. Nato sem sva uživala v srkanju čaja. Povedal sem mu, da sva z mami občudovala zbirko knjig. Vedel je, da sem si ogledoval ribiške. Mami mu je prinesla topel čaj in vitamine, očka pa je na mizo prinesel vse ribiške knjige iz zbirke. Kako lepo so dišale! Po papirju, po zemlji, vetru in življenju. Kot bi bile žive. Zavili smo se v tople odeje in moja ušesa so se kar povečala, tako željno sem čakal očkovo pripoved. Zbirka vsebuje knjige iz začetkov organiziranega ribištva

na Slovenskem. Ponuja zanimive opise zgodovine in opreme, ki so jo uporabljali takrat. Previdno sem listal vsako stran posebej in občudoval fotografije v njih. Čudim se, kako veliko so že takrat vedeli o ribolovu, in zdi se mi, da smo njihovo znanje nadgradili. Kako razburljivo! Kot bi se s časovno kapsulo odpravil leta in leta nazaj v preteklost. Avtorji opisujejo vrste rib, ribolovne tehnike, pravila, zgodovino ribolova, zgodbe o ribolovu, življenjskem prostoru ribe, o ribjih boleznih in gospodarjenju v ribolovnih vodah. Pomembna so tudi poglavja, kjer opisujejo načela in etiko, rokovanje z ribo. Avtorji navajajo tudi napotke in ukrepe ob onesnaženju voda. Knjige res predstavljajo pravi dragulj, saj so orale ribiško ledino. Gospod Šulgaj je v knjigah opisoval ribolov z umetno muho. Očka pravi, da je bil eden prvih, ki je opisoval lepote te tehnike ribolova. Slikovito je opisal nekatere umetne muhe in način njihove vezave.

V knjigah sem opazil tudi opise tehnike beličarjenja, zlasti ribolov belic na rekah. Kakšni opisi in fotografije! Knjige nam dajo toliko življenjskih sporočil in naukov. Skozi knjige opazujemo življenje skozi zgodovino in zelo več pisatelj nas lahko popelje v tisti čas. Priznam, veliko se naučim preko socialnih omrežij, a vseeno vidim, da zaklad, ki ga trenutno držim v rokah, pomeni veliko več kot vsak posnetek. Skupaj ju lahko združimo in dobimo skupek zgodovine in sedanjosti. Tudi jaz bi pisal ribiške knjige, ko bom velik. Nasvete ali pa nauke, zgodbice ali pa ... Oh, jaz bi kar odrastel. Očka se je pošteno nasmejal moji bujni domišljiji, mami pa je bila ponosna, da sanjam. Sklenil sem, da se bom v ponedeljek po šoli odpravil v knjižnico raziskovat, katere knjige še lahko najdem o ribištvu. Koliko knjig! Opisi ribolovnih tehnik s fotografijami, zgodovina, začetki, razvoj, nasveti, kulinarčne dobrote, zgodbice mladih in starejših ribičev,

slovarji in še in še. Matic, ki je šel z mano, je bil tudi izjemno navdušen. Našel je knjige o njegovih žužkih in kar tam bi vse prebral. Pred vrati je zima in dolgi mrzli večeri bodo super za raziskovanje. Ko bi le prej vedel, da obstaja toliko lepih in poučnih knjig. Sedaj bom večkrat šel z mami v knjižnico. Mislim, da se moram najprej lotiti začetkov, da bom spoznal, kako se je ribištvo razvilo. Vmes bom prebral kakšne ribiške zgodbice, pri vezanju muh pa si bom lahko pomagal s slovarjem.

Nuša Božičnik

Poišči besede

POSTRV

VRV

OPAL

STROP

KOS

MERA

SOBOTA

OBLAST

RIBA

PREDLOG

SMUČ

P	O	S	T	R	V
R	B	O	I	C	R
E	L	B	M	Ž	V
D	A	O	E	K	O
L	S	T	R	O	P
O	T	A	A	S	A
G	S	M	U	Č	L

Izdelava muh na cevkah

V prejšnji številki smo spoznali osnove in številne prednosti umetnih muh, zvezanih na cevkah, tokrat pa bom podrobneje predstavil osnovne posnetke in načine njihove vezave, saj marsikomu slika precej več pove kot zgolj besedilo.

Pred vpetjem cevke na vezalno iglo se najprej odločimo, ali bomo uporabili na zadnjem delu muhe silikonski nastavek ali ne. Silikonska cevka na zadnjem delu muhe omogoča, da natančno nastavimo položaj trnka. Muhe z uvezanimi krili navzgor in nazaj se zaradi vodnega upora vedno postavijo v pravi položaj. Z uporabo silikonske cevke trnek v cevki učvrstimo v položaj, kakršnega želimo. Po navadi za ribolov stran od dna in talnega rastlinja navezan trnek obrnemo navzdol in potegnemo v silikonsko cevko. V obratnem primeru lahko izkoristimo drugo možnost in ga obrnemo navzgor. V primeru uporabe silikonske cevke zadaj načeloma ni treba z ognjem zaobliti končnega roba cevke, na kateri bomo naredili muho, saj bo le-ta zaključena s silikonsko, vendar je po mojih izkušnjah boljše vedno rob zaobliti. Silikonska cevka se tudi bolje prime, muha je prav tako lepo zaključena in zadnji navoj

po nekaj prijemih ne zdrsnejo s cevke, zaradi česar bi muha razpadla. Druga možnost, ki smo jo omenili že v prejšnji številki, je neposredna vezava trnka za muho, ki je potem gibljiv in prosto plava zadaj. Ta možnost je bolj uporabna na vodah, kjer je dovoljena uporaba trnkov trojčkov in dvojčkov.

Z uporabo dodatkov različnih geometrijskih oblik na sprednjem delu cev-

ke lahko izdelamo muhe za različne razmere. Plavajoče dodatke na cevki uporabimo, kadar želimo loviti na vodni površini. Razne oblike diskov uporabimo, kadar želimo poudariti silhueto muhe v prostoru in navidezno povečati muho, ne da bi pri tem povečevali njeno težo. Svinčene ali volframove dodatke uporabimo, kadar želimo loviti s težjo muho v večjih globinah, ne da bi upo-

Primer cevke s silikonskim zaključkom in brez njega. Robovi so pripravljene in zaobljeni z vžigalnikom.

Primer vstavljenega trna s silikonskim zaključkom

Primer »čelad« za izdelavo kapljev

Primeri polizdelkov za predelavo muh v »površinski poper«. Zgoraj klasična uporaba in spodaj pripravljene za brušenje in vrtanje.

Primeri polizdelkov za površinsko muho iz balze, že opremljena s cevko in pripravljena za vezanje

Primer oblike trnkov, uporabnih za večino naših voda

Primeri enostavnih muh v izvedbi s plutastimi zamaški in cevkami

rabili toneče glave ali vrvice. V zadnjem času se vedno bolj uporabljajo tako imenovane »čelade« za izdelavo posnetkov kapljev, ki so zelo priljubljeni za ribolov večjih rib pri nas.

Kot smo že omenili v prejšnjem prispevku, lahko za površinske muhe na cevkah uporabimo preproste plutaste zamaške, ki jih prevrtamo, vanje vstavimo cevko in že imamo plovni dodatek, s katerim lahko spredaj neobtežene muhe spremenimo v površinske. Lahko pa v zamašek ali v kateri drug valjast izdelek na zadnji strani zavrtamo luknjice in vanje vstavimo peresa ali bleščeče trakove. Tako dobimo zelo enostavno, košato in poceni muho na cevki, ki je

zelo primerna tudi za lov rib z ostrimi zobni, za katere je znano, da hitro uničijo muho.

Izbira trnka za muho je pomembna in odvisna od ciljne vrste, katere lov načrtujemo, ter pravil ribolova na tistem delu vodotoka. Običajna izbira so odprti kratkotrtniki, ki pa ne smejo biti preveliki, ker se lahko zapletajo. Za ribolov na površini izberemo lažje (tanjše) in obratno. Primerni so vsi krajši in dovolj odprti katerekoli blagovne znamke ponudnikov muharskih trnkov, zelo pa se izkažejo tudi tisti, ki jih sicer uporabljamo pri ribolovu krapov. Trnek kratkotrtnik ima namreč to prednost, da pri njem med utrujanjem

ni izrazitega vzvoda zaradi krajše ročice in riba se težje sama odpne kot pri dolgotrtnikih.

Kot lahko vidimo, vezanje muh na cevkah ni nič drugačno od običajnega, vendar postaja zaradi vseh prednosti, ki smo jih opisali že prejšnjikrat, vedno bolj priljubljeno. Barve lahko prosto izbiramo, kot tudi peresa in vsa umetna vlakna, kar velja tudi za vse druge muhe. Pomembno je, da je vezava na cevki dovolj trdna in da muho na vozlih dobro prelakiramo ali zalepimo. To je pomembno, ker lahko pričakujemo, da bo ob menjavi trnkov v uporabi precej dlje časa kot siceršnje, na trnek vezane muhe.

Tomaž Modic

Dušanu ...

V vročem avgustovskem popoldnevu smo se prijatelji skupaj s sorodniki poslovili od našega ribiškega kolega Dušana Štiha.

Tako kot je njemu bolezen usmerila življenje že v otroštvu, tako je on na marsikoga od nas vplival s svojim znanjem in idejami. Med nami je kar nekaj takih, ki vemo, kako hitro so v njegovi družbi minevale ure na ribolovih za vodo ali pa ob zimskih večerih, ko je beseda praktično vedno tekla o ribolovu. V skoraj treh desetletjih, kar sva se poznala, se ne spominjam niti enega najinega snidenja, ne da bi vsaj za nekaj časa pogovor stekel na najino priljubljeno področje in pri večini tistih, ki so ga poznali, ni bilo nič drugače. Skupna strast do ribolova in muharjenja naju je tudi pripeljala do dolgoletnega dela v muharski sekciji RZS, kjer mu gredo zasluge za marsikatero tehnično izboljšavo. Kot vesten član muharske vezalne komisije je bil pobudnik izdelave zbirke muh s predhodnih natečajev; kdo ve, kaj bi se zgodilo s stotinami izrednih vzorcev, ki so se nabirali z leti, če ne bi prav on prevzel načrtovanja vitrin, v katerih lahko zdaj občudujemo zgodovino in razvoj slovenskega vezalskega prvenstva. O njegovem tehničnem znanju, natančnosti in spretnosti so se lahko prepričali tudi tisti srečneži, ki imajo v svoji zbirki kakšno njegovo umetno muho ali celo muharico oziroma kakšno drugo palico za ribolov, skrbno narejeno z njegovimi rokami.

Prvič mi je Dušana predstavil skupni prijatelj Andrej Ferlan, dolgoletni predsednik omenjene komisije, kjer smo se skupaj s še drugimi člani na svoj način trudili, da bi slovensko

muharjenje živelo naprej in se razvijalo tudi po nekoliko bolj formalni poti. Spominjam se, da je bilo to srečanje na bregu Zbiljskega jezera, po vrnitvi v čolnarno. Ure so tekle in tekle ob izmenjavi mnenj, izkušenj in dogodivščin, ki jih v njegovi družbi ni nikoli zmanjkalo. Domala vselej mi ga je uspelo tudi nasmejati, saj je znal ceniti dobro šalo. Na tak način sem po navadi tudi reševal situacije, kadar se glede česa nisva strinjala, a se vedno spoštovala.

Zaradi njegovih tehničnih sposobnosti in prirojene natančnosti smo mu na muharskih taborih prepustili »tehnična« poglavja naših predavanj mladini. Marsikateri od uveljavljenih slovenskih muharjev je lahko vesel, da je bil deležen Dušanove šole sestavljanja opreme, muharskih vozlov, izdelovanja predvrvic in umetnih muh.

Spominjam se, kako si je leta in leta prizadeval, da bi me kot zapriseženega muharja na postrvi vsaj enkrat spravil pozimi na sulca. To si je, kot je bilo

značilno zanj, zamislil kot poseben projekt, pri katerem ni in ni popustil, dokler mu ni končno tudi uspelo. Svoje bogato znanje je tudi na področju sulčelova rad delil z drugimi, za kar so mu mnogi naši uspešni sulčarji lahko hvaležni.

Najino zadnje – česar takrat nisem mogel vedeti – skupno muharjenje je bilo pred leti na Unici. Preživela sva čudovit pomladni dan z lepim ulovom, in to izključno na velike suhe muhe. Slednje mu je bilo zelo všeč, saj mu je, kot tudi večini nam, njegovim vrstnikom, že rahlo pešal vid. Porabila sva vse moje največje posnetke velikih enodnevnih in se šalila glede njihove velikosti ter dejstva, da pasjih brkov, ki jih uporabljam za repe muh, v resnici ne strižem, pač pa le pobiram s tal. Kar nekaj let je to namreč zgrožen verjel, jaz pa nisem imel srca, da bi mu povedal, da sem ga ves čas vlekel za nos. Nekoč me je namreč vprašal, če jih režem, jaz pa sem zgrabil priložnost za spontano šalo in pritrdil.

Ne bom pozabil, kako so se mu svetile oči, ko smo ga odpeljali na njegov zadnji ribolov na akumulacijo Mavčiče. V družbi njegovih najzvestejših prijateljev Andreja in Toma smo preživeli nekaj ur kot v starih časih. Čeprav je bil naš prvotni cilj le druženje in razbitje monotonosti njegovega bolnišničnega vsakdana, ni premaknil pogleda s palice, da ne bi zamudil prijema.

Takrat prijema ni bilo, smo pa po stari navadi končali dan v enem od bližnjih lokalov. Ta obvezni obredni del zaključka ribolova mu je bil vedno zelo pri srcu.

Skupaj ne bova več lovila. Brez dvoma pa bo vsakič, ko bom navezoval veliko majsko muho, znova oživel v mojem spominu ...

Tomaž Modic

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

Bela ribja obara (čorba) in somovi kotleti v omaki iz kaper

Nadaljujemo s predstavitvijo jedi iz sladkovodnih rib, ki jih pripravljajo v tujih državah. Gojko bo predstavil belo ribjo čorbo, ki izvira iz Vojvodine, in kotlete soma v omaki iz kaper; jed, ki prihaja iz Francije. Obe jedi smo pripravili v družbi domačih ribičev ob ribniku v Račah.

Bela ribja obara (čorba)

Za pripravo jedi za deset oseb potrebujemo:

- 1,5 kg ribjega mesa (tolstolobika, krapa, soma ali drugih rib)
- 2 l ribje osnove
- 0,5 kg čebule
- 2 glavic česna
- 2 bučki
- 0,5 kg korenja
- 1 kg krompirja
- 0,5 kg sveže paprike
- 0,5 kg gomoljne zelene
- 2 koromača (komarčka) in listje koromača
- šopek peteršilja
- 2 dl olja
- 2 dl kisle smetane
- 10 dag moke
- 4 jajčne rumenjake
- 2 limoni
- 0,5 l belega suhega vina
- lovorov list
- sol
- poper

V lonec damo olje, na katerem dušimo seseklano čebulo, dodamo na kolesca narezano korenje, na kocke narezano zeleno, nasekljan česen, dodamo še na kocke narezan krompir in nadaljujemo z dušenjem. Zalijemo z ribjo osnovo in vinom, začínimo in dodamo še vso drugo zelenjavo ter na kocke na-

Bela ribja obara

rezano ribje meso. Lahko dodamo tudi kuhano ribje meso, ki smo ga dobili pri pripravi ribje osnove. Vse skupaj kuhamo od 45 minut do ene ure.

Iz jajčnih rumenjakov, moke in kisle smetane naredimo zmes za zagostitev juhe (legir). Počasi jo vlijemo v čorbo, ki naj počasi vre še deset minut. Ves čas jo mešamo. Na koncu dodamo še limonin sok.

Somovi kotleti v omaki iz kaper

Za pripravo jedi za štiri osebe potrebujemo:

- 4 kotlete soma (vsak naj tehta okrog 30 dag)
- 10 dag kaper
- 10 dag čebule
- 10 do 15 dag masla
- 2 dl smetane za kuhanje

Somovi kotleti v omaki iz kaper

- 10 dag moke
- 5 dag sladkorja
- 2 jajci
- 2 limoni
- 2 dl belega suhega vina
- 2 žlici vinskega kisa
- lovorov list
- sol
- poper

Kotlete narežemo, jih posolimo, pokapamo z limoninim sokom in jih pustimo pol ure, da se marinirajo. V široki kozici pet minut kuhamo vodo z vinskim kisom. Posolimo, dodamo narezano čebulo in lovor ter popoprano. Nato damo v kozico kotlete soma in jih na nizki temperaturi kuhamo 15 minut. Nato prestavimo v drugo, ogreto posodo, zavretek pa precedimo. Maslo raztopimo v kozici, dodamo moko in pražimo, da dobimo maso rumene barve. Nato zalijemo s precejnim zavretkom in kuhamo, pri čemer moramo neprestano mešati, da se jed ne prime. V omako zamešamo kaper, po potrebi še začínimo s soljo in sladkorjem. Razžvrkljamo rumenjake, jim prilijemo smetano za kuhanje in dodamo v omako, pri čemer moramo stalno mešati. Kotlete prelijemo z omako in postrežemo.

K jedi se lepo poda tako belo kot rdeče suho vino.

Borut Jerše

Lobnica (foto S. Prijatelj)